

Міністерство освіти і науки України

Рівненський державний гуманітарний університет

Факультет історії, політології та міжнародних відносин

Кафедра політології та міжнародних відносин

Кваліфікаційна робота

**«ІЗРАЇЛЬСЬКО-ПАЛЕСТИНСЬКА ВІЙНА 2023 - ГО РОКУ: ПОЛІТИЧНІ
ЦІЛІ СТОРІН ТА СТРАТЕГІЇ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ»**

Виконала: здобувачка вищої освіти

Другого(магістерського) рівня

Групи ПЛ 21 М

Факультет історії, політології та міжнародних відносин

Спеціальність 052 політологія

Стефанова Наталія Миколаївна

Науковий керівник: кандидатка історичних наук, доцент

кафедри політичних наук РДГУ

Івчик Наталія Степанівна

Рецензент: кандидат історичних наук, доцент

кафедри політології та національної безпеки

НУ “Острозька Академія”

Санжаревський Олег Іванович

Рівне – 2024 рік

АНОТАЦІЯ

Стефанова Наталія Миколаївна «Ізраїльсько-палестинська війна 2023-го року: політичні цілі сторін та стратегії їх реалізації». - Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр.

Магістерська робота присвячена аналізу Ізраїльсько-палестинського війни 2023 року з акцентом на політичні цілі Ізраїлю та Палестини, а також на стратегії, які сторони використовували для їх досягнення. Дослідження охоплює історичний контекст і розвиток протистояння, розглядає ескалацію війни у 2023 році та причини загострення, включаючи соціально-політичні фактори та роль міжнародних акторів. Особливу увагу приділено дипломатичним підходам, військовим операціям, а також пропагандистським зусиллям з обох сторін.

У роботі здійснено порівняльний аналіз стратегій Ізраїлю та Палестини, спрямованих на закріплення своїх позицій у регіоні та отримання міжнародної підтримки. Дослідження також аналізує роль ключових країн-учасників, таких як США, країни Європейського Союзу, а також Китаю, які використовували війну для посилення своїх геополітичних позицій на міжнародній арені.

Результати дослідження демонструють вплив військових дій на політичну ситуацію в регіоні, а також довгострокові наслідки, які можуть вплинути на стабільність та мирний процес на Близькому Сході. У висновках наведено рекомендації щодо можливих стратегій врегулювання війни, враховуючи позиції обох сторін та роль міжнародного співтовариства.

Ключові слова: війна, ізраїльсько-палестинська війна, політичні цілі, стратегія, мирний процес, Близький Схід.

ANNOTATION

Stefanova Nataliia Mykolaivna «The Israeli-Palestinian war of 2023: political goals of the parties and strategies for their implementation.» - Qualification work for obtaining a master's degree.

The master's thesis is devoted to the analysis of the Israeli-Palestinian war of 2023, with an emphasis on the political goals of Israel and Palestine, as well as on the strategies used by the parties to achieve them. The study covers the historical context and development of the confrontation, examines the escalation of the war in 2023 and the reasons for the escalation, including socio-political factors and the role of international actors. Special attention is paid to diplomatic approaches, military operations, as well as propaganda efforts on both sides.

The work provides a comparative analysis of the strategies of Israel and Palestine aimed at consolidating their positions in the region and obtaining international support. The study also analyzes the role of key participating countries, such as the United States, the countries of the European Union, as well as China, who used the war to strengthen their geopolitical positions on the international stage.

The results of the study demonstrate the impact of military actions on the political situation in the region, as well as the long-term consequences that can affect the stability and peace process in the Middle East. The conclusions provide recommendations on possible strategies for settling the war, taking into account the positions of both sides and the role of the international community.

Keywords: war, Israeli-Palestinian war, political goals, strategies, peace process, Middle East.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ВІЙН	11
1.1.Теоретичні засади аналізу війн та стратегій її реалізації.....	11
1.2.Стан наукового дослідження теми.	23
Висновки до 1 розділу	27
РОЗДІЛ 2 ПОЛІТИЧНІ ЦІЛІ ІЗРАЇЛЮ ТА ПАЛЕСТИНИ У ВІЙНІ 2023 РОКУ ТА СТРАТЕГІЇ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ	28
2.1. Політичні цілі та стратегії Ізраїлю.	28
2.2. Політичні цілі Палестини та стратегії ведення війни.	47
Висновки до 2 розділу	61
РОЗДІЛ 3 НАСЛІДКИ ВІЙНИ 2023 РОКУ ДЛЯ РЕГІОНУ ТА МІЖНАРОДНОЇ СПІЛЬНОТИ	Ошибка! Закладка не определена.
3.1. Наслідки для воюючих сторін та сусідніх держав.....	63
3.2. Міжнародні наслідки війни для країн ЄС та США.	68
Висновки до 3 розділу	72
ВИСНОВКИ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	75
ДОДАТОК А.....	81
ГРОМАДСЬКА ДУМКА В ІЗРАЇЛІ ТА ПАЛЕСТИНІ ЩОДО ВІЙНИ.	81
ДОДАТОК В	82

МІЖНАРОДНЕ СПРИЙНЯТТЯ ВІЙНИ.....	82
ДОДАТОК С	83
АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ НАСТРОЇВ НА ОСНОВІ ОПИТУВАНЬ ТА ДАНИХ З МЕДІА.....	83

ВСТУП

Актуальність дослідження. Близький Схід завжди був регіоном підвищеної політичної напруги, і 2023 рік не став винятком. Ізраїльсько-палестинська війна, яка триває вже кілька десятиліть, досягла нової фази ескалації. Після відносно стабільного періоду, загострення відбулося через військові дії, політичну нестабільність і зростання впливу радикальних угруповань як серед ізраїльтян, так і палестинців, що створило нові виклики не лише для самого регіону, а й для міжнародної спільноти, яка прагне досягти стабільності на Близькому Сході. Ескалація у 2023 році має декілька ключових причин, серед яких посилення позицій ХАМАС та інших радикальних угруповань, які ставлять під загрозу безпеку Ізраїлю, політичні зміни всередині Ізраїлю, що вплинули на військові та дипломатичні рішення, економічні та соціальні проблеми в палестинських територіях, які створили середовище для зростання підтримки радикальних угруповань, недостатня активність міжнародних посередників у попередженні нової хвилі війни, зміни в політиці великих міжнародних гравців, таких як США, ЄС та арабські держави, які вплинули на баланс сил у регіоні.

Близький Схід залишається одним із найскладніших і найнапруженіших регіонів світу, де конфлікти мають не тільки локальні, а й глобальні наслідки. Політична нестабільність, релігійні суперечності, етнічні конфлікти та стратегічні інтереси світових держав у цьому регіоні створюють особливе середовище, де кожна подія відображається на міжнародній арені. Ізраїльсько-палестинська війна, одна із найтриваліших і найскладніших, не тільки не знаходить вирішення, але й постійно загострюється, що призводить до значних людських, економічних втрат та погіршення гуманітарної ситуації в регіоні. 2023 рік став черговим випробуванням для Близького Сходу, де вкотре виникло серйозне напруження між Ізраїлем та Палестиною. Після відносно стабільного періоду у 2021-2022 роках, коли зусилля міжнародних посередників сприяли зменшенню інтенсивності військових дій, новий сплеск війни продемонстрував,

наскільки крихкою є стабільність у цьому регіоні. Однією з ключових причин цієї ескалації є посилення позицій радикальних угруповань, зокрема ХАМАС, що стало викликом для безпеки Ізраїлю та підштовхнуло країну до активних військових дій. Політичні зміни в самому Ізраїлі, включаючи внутрішні розбіжності щодо методів врегулювання війни, вплинули на рішення уряду щодо застосування сили, активізації дипломатичних зусиль та пошуку нових союзників.

Аналіз політичних цілей та стратегій Ізраїлю і Палестини у 2023 році є критично важливим, оскільки вони визначають напрямок розвитку війни та можуть вплинути на міжнародні процеси миру та стабільності. Ізраїль, зосереджуючись на питаннях безпеки, прагне знизити рівень загрози з боку радикальних груп та зберегти свою територіальну цілісність. Для цього країна активно використовує як військові, так і дипломатичні засоби, зміцнюючи позиції у міжнародних організаціях та зосереджуючись на співпраці з союзниками. З іншого боку, Палестина бореться за самовизначення та підтримку на міжнародній арені, підкреслюючи важливість економічних реформ і збереження прав людини. Розуміння цих цілей і стратегії їхньої реалізації дозволяє міжнародним посередникам будувати ефективні стратегії для мирного врегулювання. Для успішного посередництва необхідно не тільки розуміти політичні цілі обох сторін, а й бачити, як вони реалізують їх через військові, дипломатичні й інформаційні засоби. Лише тоді можливий реальний прогрес у вирішенні цього багаторічного війни, який має серйозні наслідки для всього світу.

Для глибшого розуміння ізраїльсько-палестинської війни варто зазначити, що його коріння сягає не лише політичних чи територіальних суперечок, але й культурних, історичних та релігійних відмінностей, що робить його одним із найбільш складних війн сучасності. Протягом десятиліть різні спроби вирішення війни, від дипломатичних переговорів до миротворчих ініціатив, створювали короткострокові перемир'я, але жодне з них не привело до стійкого миру. Ізраїль, маючи одну з найпотужніших армій у регіоні,

активно застосовує стратегії оборони та намагається нейтралізувати загрози від радикальних угруповань, зокрема ХАМАС, що відображає прагнення Ізраїлю до безпеки та стабільності в умовах постійної небезпеки. Палестинські ж угруповання, зокрема ХАМАС та Ісламський джихад, бачать у військових діях спосіб досягнення незалежності та захисту своїх територій і прав на самовизначення. У 2023 році цей конфлікт досяг нових масштабів, підкріплених розвитком інформаційних технологій: від медіа-платформ до кібервійни, що значно змінило спосіб, у який сторони впливають на громадську думку та міжнародну реакцію, що і зумовило вибір теми дослідження.

Мета дослідження полягає у дослідженні та аналізі політичних цілей Ізраїлю та Палестини у війні 2023 року та аналізі стратегій їх реалізації. Відповідно до мети кваліфікаційної роботи, **завдання**, які намагаємося в ній розв'язати, такі:

- визначити політичні цілі воюючих сторін;
- проаналізувати політичні цілі та стратегії Ізраїлю та Палестини у війні 2023 року;
- проаналізувати наслідки війни 2023 року для регіону, країн ЄС та США;
- охарактеризувати громадську думку щодо війни в Ізраїлі та Палестині.

Об'єктом дослідження є Ізраїльсько-палестинський конфлікт 2023 року.

Предмет дослідження - політичні цілі Ізраїлю та Палестини і стратегії їх реалізації.

Методи дослідження: для досягнення мети дослідження та виконання поставлених завдань у роботі використано комплекс методів, які забезпечують системний і багатоаспектний аналіз ізраїльсько-палестинської війни 2023 року, політичних цілей сторін та стратегій їх реалізації.

Порівняльний аналіз дозволив порівняти політичні цілі, військові та дипломатичні стратегії Ізраїлю та Палестини, визначити подібності та відмінності в їхніх підходах.

Контент-аналіз медіа був застосований для вивчення інформаційного супроводу війни, позиціонування конфлікту в медіа як Ізраїлю, так і Палестини.

Для аналізу повідомлення провідних світових ЗМІ, заяви офіційних представників, соціальні мережі для визначення інформаційних стратегій та формування громадської думки.

Метод історичного аналізу був задіяний для дослідження історичного розвитку ізраїльсько-палестинського конфлікту, попередніх воєн і їхнього впливу на сучасний стан відносин. Він дозволив зрозуміти корені конфлікту та визначити, як минулі події формували політичні стратегії сторін. Системний підхід був спрямований на інтеграцію отриманих даних для створення цілісної картини конфлікту. Дозволив розглядати війну 2023 року як частину ширшого політичного, соціального та геополітичного контексту.

Наукова новизна одержаних результатів. У межах проведеного дослідження одержані результати, яким притаманна наукова новизна:

- прослідковано еволюцію ізраїльсько-палестинського конфлікту.
- здійснено аналіз політичних цілей та стратегій Ізраїлю та Палестини у війні 2023 року;
- проаналізовано наслідки ізраїльсько-палестинської війни 2023 року для сусідніх країн, країн ЄС та США.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що представлене дослідження презентує важливість дослідження політичних цілей та стратегій Ізраїлю та Палестини, що дозволяє визначити мотивацію дій воюючих сторін. Результати дослідження можуть бути використані у навчальному процесі при викладанні курсів з політології, політичної конфліктології та практики переговорів, етнополітології, політичних комунікацій та прикладної політології у вищих навчальних закладах, а також у науково-дослідній роботі при подальшому дослідженні зазначеної теми та суміжних до неї тем.

Структура роботи: магістерська робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел з 65 найменуванням. Загальний обсяг роботи становить 83 сторінки, основний текст викладено на 74 сторінках. Робота нараховує 3 додатки.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ФАТХ — палестинська політична та військова організація.

ІПК — Ізраїльсько-палестинський конфлікт.

ХАМАС — Ісламський рух опору (радикальне палестинське угруповання).

ООН — Організація Об'єднаних Націй.

ЄС — Європейський Союз.

США — Сполучені Штати Америки.

АП — Автономія Палестини (уряд Палестинської автономії).

ЗС Ізраїлю — Збройні сили Ізраїлю.

ПНА — Палестинська національна адміністрація.

ООП — Організація визволення Палестини.

КВПІ — Комітет з врегулювання ізраїльсько-палестинського війни.

Сектор Гази — Палестинська територія, що межує з Ізраїлем та Єгиптом.

Західний берег — Західний берег річки Йордан (палестинська територія).

МКЧХ — Міжнародний комітет Червоного Хреста.

ООН з прав людини — Управління Верховного комісара ООН з прав людини.

ПРАГ — Палестинські радикальні анти - ізраїльські групи.

РЄП — Регіональні європейські партнери.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ВІЙН

1.1. Теоритичні засади аналізу війн та стратегії її реалізації.

Вивчаючи теоретичні засади аналізу війни та стратегії її реалізації, можна сказати, що аналіз війни, зокрема ізраїльсько-палестинської війни, базується на поєднанні кількох ключових теорій і підходів у міжнародних відносинах, військовій стратегії, політичній науці та соціології. Для того, щоб глибше зрозуміти природу ізраїльсько-палестинського протистояння та стратегій, які використовуються його учасниками, необхідно звернутися до кількох основних теоретичних підходів. Реалізм є однією з основних парадигм міжнародних відносин і базується на припущенні, що держави є головними акторами у міжнародній системі, а їхні дії керуються прагненням до виживання та захисту власних інтересів [5, с. 149]. У контексті ізраїльсько-палестинської війни, це означає, що Ізраїль та Палестина як політичні суб'єкти використовують військові, політичні та дипломатичні стратегії для зміцнення власних позицій і забезпечення безпеки. Ізраїль прагне утвердити свій суверенітет та зберегти контроль над певними територіями, тоді як палестинська сторона бореться за незалежність і міжнародне визнання.

Ліберальні теорії наголошують на можливостях співпраці, діалогу та мирних переговорів між державами [5, с. 160]. У випадку ізраїльсько-палестинської війни, лібералізм може застосовуватись для аналізу мирних ініціатив, таких як Осло, коли спроби дипломатичного врегулювання спиралися на міжнародну підтримку та посередництво. Лібералізм також підкреслює роль міжнародних організацій, таких як ООН, які можуть виступати посередниками та сприяти діалогу. Конструктивістські підходи до війни наголошують на соціальних ідентичностях, історичній пам'яті, культурних факторах та ідеях, що впливають на поведінку учасників війни [5, с. 152]. В ізраїльсько-палестинській війні культурні й релігійні чинники відіграють важливу роль у формуванні наративів обох сторін. Палестинці бачать боротьбу за свою

державність як визвольну війну, тоді як ізраїльтяни розглядають свою боротьбу як захист історичної та релігійної батьківщини [5, с. 160].

Класичні теорії військової стратегії, такі як ідеї Карла фон Клаузевіца, базуються на тому, що війна є продовженням політики іншими засобами. Клаузевіц підкреслює значення концентрації сил і важливість стратегічного планування для досягнення політичних цілей [14, с. 49]. В ізраїльсько-палестинському війні обидві сторони намагаються використати військову силу для реалізації своїх політичних прагнень, хоча це проявляється асиметрично.

Ізраїльсько-палестинський конфлікт є прикладом асиметричної війни, де однією стороною є держава з високотехнологічними збройними силами (Ізраїль), а іншою — нерівно потужні угруповання, зокрема ХАМАС та ФАТХ, які використовують нестандартні методи ведення війни, зокрема тероризм, партизанські операції та інформаційні війни [13, с. 179]. Така форма війни ускладнює ведення традиційних бойових дій і вимагає специфічних стратегій для обох сторін.

Ізраїль використовує кілька ключових стратегій, щоб забезпечити свою безпеку та утримати контроль над певними територіями. До них належать [21, с. 22]: Військові операції: Ізраїль проводить як масштабні, так і точкові операції, спрямовані на знищення військових об'єктів супротивника, зокрема баз угруповань ХАМАС та ФАТХ у Секторі Газа. Оборонна стратегія: Ізраїль широко використовує системи протиракетної оборони, такі як Залізний купол, для захисту цивільних об'єктів від ракетних ударів. Інформаційні війни: Ізраїль активно використовує медіа і дипломатичні канали для захисту своєї міжнародної репутації та переконання світової спільноти у справедливості своїх дій.

Палестинська сторона, зокрема угруповання ХАМАС, реалізує інші підходи до ведення війни, оскільки не має доступу до сучасних збройних технологій [21, с. 24]: Партизанські операції та тероризм: Асиметричні методи ведення війни включають атаки на ізраїльські військові та цивільні об'єкти. Політична мобілізація: Палестинські угруповання використовують дипломатичні канали

та міжнародну підтримку для отримання допомоги від арабських та мусульманських країн. Інформаційні стратегії: Палестина також веде активну інформаційну війну, намагаючись заручитися підтримкою міжнародної громадськості та показати Ізраїль як агресора.

Ізраїльсько-палестинська війна знаходиться під пильною увагою світової спільноти, і міжнародний контекст має величезний вплив на стратегії обох сторін [7, с. 56]: роль міжнародних організацій: ООН, ЄС та інші організації регулярно намагаються посередництвом впливати на сторони війни, пропонуючи мирні рішення або закликаючи до припинення бойових дій глобальна громадська думка: сторони активно використовують медіа та соціальні мережі для поширення своїх поглядів на конфлікт, намагаючись вплинути на світову спільноту і заручитися підтримкою. Водночас міжнародна реакція часто впливає на характер і масштаб бойових дій.

Отже, аналіз ізраїльсько-палестинської війни вимагає глибокого розуміння теоретичних засад війни, а також специфічних стратегій ведення війни, що використовуються обома сторонами. Важливо враховувати як військові, так і політичні та інформаційні аспекти війни, а також роль міжнародної спільноти.

Аналізуючи ізраїльсько-палестинський конфлікт, який став основою для численних воєн та бойових дій, можна сказати, що він має глибоке історичне коріння та бере свій початок з кінця XIX століття. Сучасна ізраїльсько-палестинська війна є кульмінацією тривалої війни за територію, національне самовизначення та міжнародне визнання [6, с. 44]. Якщо, розглядати основні етапи історії війни більш детально, то їх можна поділити на кілька ключових періодів, першим з яких є Ізраїльсько-палестинський конфлікт, що має свої корені в націоналістичних рухах, що виникли у кінці XIX століття. Сіонізм — єврейський націоналістичний рух, заснований Теодором Герцлем у 1897 році, ставив своєю метою створення єврейської держави на території Палестини, історичній батьківщині євреїв [8, с. 39]. Арабський націоналізм — рух, що розвинувся на початку XX століття серед арабських народів, зокрема

палестинських арабів, які прагнули самовизначення та незалежності на територіях, де араби проживали століттями [8, с. 42]. В цей час Палестина перебувала під османським правлінням, але з початком Першої світової війни та поділом Османської імперії ситуація почала змінюватися.

Другим періодом можна виділити Британський мандат і зростання напруженості (1917–1948) [3, с. 7]. Після поразки Османської імперії в Першій світовій війні, згідно з угодою Сайкс-Піко (1916 р.) та Декларацією Бальфура (1917 р.), Британія отримала мандат на Палестину. Британія зобов'язалася сприяти створенню національного дому для єврейського народу на території Палестини, одночасно обіцяючи враховувати права неєврейського населення. Протягом наступних десятиліть наплив єврейських мігрантів до Палестини значно зріс, особливо в період після Голокосту в Європі. Це викликало посилення напруженості між єврейськими та арабськими громадами, що призвело до збройних сутичок і наростання війни.

Третій період є заснування держави Ізраїль та перша арабо - ізраїльська війна (1947–1949) [3, с. 6]. Рішення ООН від 1947 року передбачало розділ Палестини на дві держави — єврейську та арабську. Єврейське населення підтримало це рішення, але араби його відкинули. 14 травня 1948 року було проголошено державу Ізраїль. Перша арабо - ізраїльська війна розпочалася відразу після цього, коли сусідні арабські країни — Єгипет, Йорданія, Сирія та Ірак — вторглися на територію Ізраїлю [22, с. 63]. В результаті Ізраїль не лише відстояв своє право на існування, але й захопив частину територій, що за планом ООН призначалися для арабської держави. Близько 750 тисяч палестинців стали біженцями, що додало глибини війни.

Четвертий період це - Суецька криза і Шестиденна війна (1956–1967) [3, с. 5]. Суецька криза 1956 року стала важливим етапом у війні. Ізраїль, за підтримки Великобританії та Франції, здійснив вторгнення до Єгипту після націоналізації Суецького каналу. Хоча конфлікт було швидко залагоджено дипломатичними зусиллями ООН, він продемонстрував загострення арабо-ізраїльської ворожнечі. Шестиденна війна 1967 року стала ключовим

поворотним моментом. Ізраїль завдав превентивного удару по сусідніх арабських державах і захопив значні території: Східний Єрусалим, Західний берег річки Йордан, Сектор Газа, Синайський півострів та Голанські висоти, що заклало основу для подальших територіальних суперечок та невдоволення арабських країн і палестинців [22, с. 59].

Далі відбувалась так звана війна на виснаження та війна Судного дня (1967–1973) [3, с. 5]. Після Шестиденної війни арабські країни не змирилися з поразкою. Почалася війна на виснаження (1967–1970) між Ізраїлем та Єгиптом, яка мала за мету послаблення позицій Ізраїлю. Проте значного успіху не було досягнуто. Війна Судного дня (1973 р.) розпочалася як несподіваний наступ арабських армій (Єгипту та Сирії) під час єврейського свята Йом-Кіпур. Незважаючи на початковий успіх арабів, Ізраїль зміг відбити атаки і стабілізувати свої позиції, дана війна показала важливість міжнародної дипломатії та посередництва (зокрема, США) у врегулюванні війни.

Наступним настав період Осло та інтифади (1980-ті — 2000-ні). Наприкінці 1980-х та на початку 1990-х років спалахнула перша палестинська інтифада — масові протести палестинців проти ізраїльської окупації. Це стало каталізатором для спроб досягти миру. Мирні угоди в Осло (1993 р.) стали важливим моментом у спробах мирного врегулювання війни. Угоди між Ізраїлем та Організацією визволення Палестини (ОВП) передбачали створення Палестинської автономії на частині Західного берега та Секторі Газа, а також закладали основу для переговорів про остаточний статус палестинських територій [22, с. 47]. Проте ці угоди не зупинили конфлікт. У 2000-х роках почалася друга інтифада, що супроводжувалася жорстокими атаками з обох сторін, включаючи теракти та ізраїльські військові операції.

Доцільно додати сучасні етапи (2010-ті — 2020-ті). Конфлікт триває і в XXI столітті, періодично спалахуючи внаслідок нападів і військових операцій. Останні загострення включають серії воєнних операцій між Ізраїлем і ХАМАС, які контролюють Сектор Газа: Операція Литий свинець (2008–2009) та інші наступні військові кампанії в Газі, спричинені ракетними ударами з

палестинського боку. Операція Захисний край (2014) — одна із найбільш масштабних війн у Газі, що призвела до значних втрат серед цивільного населення [12, с. 56].

У 2023 році конфлікт знову загострився, коли Ізраїль і ХАМАС вступили в чергову фазу відкритих бойових дій. Така війна, як і попередні, стала прикладом асиметричного війни, де Ізраїль використовував високотехнологічні системи оборони та атаки, тоді як ХАМАС продовжував практику ракетних обстрілів і партизанської війни. Війна 2023 року також мала суттєві міжнародні наслідки, залучивши посередників із ЄС, США та ООН для припинення бойових дій [19, с. 106].

Таким чином, ізраїльсько-палестинська війна є результатом складних історичних процесів, що включають суперечності в питаннях національної ідентичності, територіальних претензій та боротьби за суверенітет. Конфлікт продовжує еволюціонувати, зокрема через внутрішні та зовнішні політичні чинники, і залишається однією з найгостріших проблем сучасної міжнародної політики.

Розглядаючи попередні війни та їхній вплив на політичні цілі сторін, ми бачимо, що Ізраїльсько-палестинський конфлікт був відзначений кількома великими війнами та збройними сутичками, кожна з яких суттєво вплинула на політичні цілі як Ізраїлю, так і палестинських угруповань. Описані війни не тільки змінювали політичні й територіальні реалії регіону, але й формували стратегії сторін у їхній боротьбі за національні інтереси. Доцільно розглянути ключові війни, які суттєво вплинули на політичні цілі сторін.

Перша арабо - ізраїльська війна (1947–1949) [20, с. 86]. Після проголошення держави Ізраїль у 1948 році сусідні арабські країни — Єгипет, Йорданія, Сирія, Ірак та Ліван — почали війну з метою знищення нового ізраїльського утворення. Війна завершилася перемогою Ізраїлю, підписанням перемир'я та зміцненням його державних кордонів. При цьому палестинці залишилися без держави, а сотні тисяч палестинців стали біженцями. Проаналізувавши вплив на політичні цілі сторін маємо сказати, що перемога в

цій війні дала Ізраїлю можливість закріпитися як суверенна держава, що стало головною політичною метою сіоністського руху. Війна також зміцнила Ізраїль у плані національної безпеки, спонукаючи його до посилення військової потужності та формування стратегії на захист державних кордонів [25, с. 90]. Для палестинців втрата території, на якій мала бути заснована палестинська держава, призвела до формування нової політичної мети — боротьби за повернення земель і створення незалежної палестинської держави. Зазначений період також сприяв зародженню палестинського націоналізму та формуванню ОВП (Організації визволення Палестини) як політичної сили.

Шестиденна війна (1967). У 1967 році Ізраїль провів превентивну атаку проти Єгипту, Сирії та Йорданії, що призвело до швидкої перемоги Ізраїлю та захоплення ним значних територій — Східного Єрусалиму, Західного берега річки Йордан, Сектора Газа, Синайського півострова та Голанських висот [26, с. 144].

Після війни 1967 року Ізраїль здобув контроль над територіями, які стали предметом міжнародних суперечок. Це кардинально змінило ізраїльські політичні цілі. Замість просто збереження держави, Ізраїль отримав контроль над Західним берегом та Східним Єрусалимом, що посилювало його безпекові позиції, але ускладнило відносини з палестинцями. Згодом питання статусу цих територій стало центральним в ізраїльській політиці та міжнародних переговорах. Втрата територій для палестинців означала подальше поглиблення окупації [30, с. 47]. Шестиденна війна значно посилювала мотивацію палестинців до збройного опору, і призвела до зміцнення позицій ОВП та інших угруповань, таких як ФАТХ, у боротьбі за звільнення окупованих територій та створення палестинської держави.

Війна Судного дня (1973) [34, с. 6]. Дана війна розпочалася як несподіваний наступ Єгипту та Сирії на Синай та Голанські висоти відповідно, з метою повернення територій, втрачених у 1967 році. Хоча спочатку арабські країни мали успіх, Ізраїль зумів відбити атаки і навіть просунути на територію Сирії та Єгипту. Війна підтвердила вразливість Ізраїлю навіть після

його попередніх військових успіхів. Описана війна змусила Ізраїль переглянути свою військову стратегію і приділити більше уваги дипломатії. Вона також підштовхнула Ізраїль до мирних переговорів з Єгиптом, що завершилися Кемп-Девідськими угодами (1978) і поверненням Синайського півострова в обмін на мир. Незважаючи на поразку арабських країн, війна підняла моральний дух палестинських угруповань, оскільки показала, що навіть сильний Ізраїль може зазнати військових труднощів, ще більше стимулювало палестинців до боротьби за власну державність [41, с. 28].

Перша інтифада (1987–1993). Перша палестинська інтифада була народним повстанням проти ізраїльської окупації на Західному березі та в Секторі Газа. Протести, страйки та сутички тривали майже шість років і привернули увагу міжнародної спільноти до умов життя палестинців. Після інтифади Ізраїль зрозумів, що військові методи не здатні повністю вирішити палестинське питання, що привело до серії мирних переговорів, які завершилися Ослоськими угодами (1993). Ізраїль був змушений визнати політичну необхідність знайти мирне вирішення війни. Інтифада зміцнила палестинську політичну мобілізацію і підштовхнула їх до серйозніших переговорів з Ізраїлем. Вона також дала початок автономії в деяких частинах Західного берега і Гази, що стало важливим кроком на шляху до створення палестинської держави [47, с. 8].

Друга інтифада (2000–2005). Друга інтифада, або Інтифада Аль-Акса, почалася після провалу мирного процесу, зокрема саміту в Кемп-Девіді (2000), і характеризувалася масштабними насильницькими зіткненнями, терористичними атаками з боку палестинських угруповань і жорсткими військовими операціями з боку Ізраїлю [57, с. 24]. У відповідь на другу інтифаду Ізраїль посилив безпекову політику, зокрема почав будувати розмежувальний бар'єр між Ізраїлем і палестинськими територіями, щоб запобігти терактам. Ізраїль також посилив контроль над Західним берегом і проводив політику односторонніх дій, зокрема виведення військ із Сектора Газа у 2005 році. Друга інтифада призвела до глибоких внутрішніх розбіжностей

серед палестинців і зростання впливу радикальних угруповань, таких як ХАМАС, що привело до розколу між ФАТХ та ХАМАС і дестабілізації палестинської політичної сцени [47, с. 10]. Що також, значно послабило їхні дипломатичні позиції на міжнародній арені.

Операція Литий свинець (2008–2009) та наступні військові операції. Військова операція Ізраїлю проти ХАМАС у Секторі Газа була спрямована на припинення ракетних обстрілів ізраїльських територій. Військові операції супроводжувалися значними жертвами серед цивільного населення і засудженням з боку міжнародної спільноти [63, с. 12]. Ізраїль прагнув за допомогою військових операцій усунути загрозу з боку ХАМАС і зміцнити свою безпеку. Однак тривала блокада Гази та періодичні військові операції послаблюють дипломатичні позиції Ізраїлю, особливо у відносинах із західними державами. ХАМАС, попри втрати, зумів зберегти контроль над Газою і навіть посилити свій вплив серед палестинців, пропонуючи себе як єдиний реальний опір ізраїльській окупації.

Одже, кожна з попередніх воєн мала суттєвий вплив на політичні цілі обох сторін. Ізраїль із кожною війною зміцнював свою військову міць і прагнув до забезпечення національної безпеки, одночасно намагаючись зберегти контроль над спірними територіями. Палестинці ж зміцнювали свої націоналістичні рухи і мобілізували як військову, так і політичну боротьбу за незалежність. Однак політичні розбіжності між угрупованнями, такими як ФАТХ і ХАМАС, а також відсутність однозначної підтримки з боку міжнародної спільноти ускладнюють досягнення остаточної мети — створення незалежної палестинської держави.

Зосереджуючись на політичних та військових угрупованнях, таких як: Ізраїль, ФАТХ, ХАМАС, стає очевидним, що Ізраїльсько-палестинський конфлікт є багатовимірним і включає участь численних політичних та військових сил, які представляють інтереси сторін. Серед основних гравців — держава Ізраїль та два палестинські угруповання [43, с. 112]: ФАТХ і ХАМАС,

кожне з яких має власну історію, політичні цілі, ідеології та стратегії. Кожна з цих сил відіграє критичну роль у формуванні динаміки війни.

Досліджуючи особливості поведінки Ізраїлю, було встановлено, що це демократична держава, що була створена в 1948 році після рішення ООН про розподіл Палестини. Основними політичними цілями Ізраїлю є забезпечення національної безпеки, збереження суверенітету над територією, яку Ізраїль вважає історично своєю, захист населення від терористичних загроз, утримання контролю над частинами Західного берега річки Йордан та Сектором Газа для гарантування безпеки [45, с. 105]. Ізраїль має розвинену політичну систему з кількома партіями, що представляють різні погляди на майбутнє ізраїльсько-палестинських відносин. Партії варіюються від лівих, які підтримують двостороннє вирішення війни та створення палестинської держави, до правих, які наполягають на посиленому контролі над Західним берегом і відмові від компромісу з палестинцями. Ізраїль має одну з найсильніших армій у світі — Армію оборони Ізраїлю (ЦАХАЛ). Основні завдання ЦАХАЛу включають [49, с. 10]:

- Захист державних кордонів;
- Протидія загрозам з боку сусідніх держав і палестинських угруповань;
- Проведення операцій проти ХАМАС та інших радикальних груп у Секторі Газа та на Західному березі;
- Протиракетна оборона, зокрема за допомогою системи Залізний купол, яка захищає від ракетних обстрілів із Сектора Газа.

Ізраїль також широко застосовує методи інформаційної війни та дипломатії для міжнародної підтримки та зменшення негативних наслідків у міжнародній політиці [49, с. 4].

Зосереджуючись на ключових параметрах ФАТХ (араб. فتح — Рух за визволення Палестини), заснований Ясиром Арафатом у 1959 році, можна стверджувати, що ФАТХ є одним із найбільших палестинських націоналістичних рухів і домінуючим політичним угрупованням у складі Організації визволення Палестини (ОВП). Політичні цілі ФАТХ включають [28,

с. 273]: створення незалежної палестинської держави в межах кордонів 1967 року (Західний берег, Сектор Газа, Східний Єрусалим); політичне врегулювання війни через мирні переговори та дипломатичний тиск; боротьбу за міжнародне визнання Палестини як повноправної держави; визнання права на повернення палестинських біженців.

Також, варто зауважити, що ФАТХ історично підтримує мирний процес із Ізраїлем, хоча зберігає риторику щодо боротьби за палестинські права. У 1993 році він підписав Ослоські угоди з Ізраїлем, що призвело до створення Палестинської автономії, яку він очолює. Хоча ФАТХ і ОВП мають політичну спрямованість, у минулому вони організовували збройний опір. Збройне крило ФАТХ — Танзімат — бере участь у локальних бойових діях, переважно на Західному березі, проте значна частина сучасної діяльності ФАТХ зосереджена на дипломатії та внутрішній політиці [32, с. 19].

Визначаючи політичну систему та цілі ХАМАС (араб. حماس — Ісламський рух опору) — радикальне ісламістське угруповання, засноване в 1987 році під час Першої інтифади як палестинська гілка Братів-мусульман, ми бачимо, що на відміну від секулярного ФАТХ, ХАМАС дотримується ісламістської ідеології та має радикальніші політичні цілі, а саме [38, с. 112]: створення ісламської палестинської держави на всій території історичної Палестини, включаючи сучасний Ізраїль; невизнання права Ізраїлю на існування; ведення джихаду як засобу боротьби за звільнення палестинських земель.

ХАМАС відмовляється від участі в мирному процесі, який розпочав ФАТХ, і заперечує легітимність угод з Ізраїлем, таких як Ослоські угоди. У 2006 році ХАМАС виграв парламентські вибори на палестинських територіях, що спричинило внутрішній конфлікт між ФАТХ і ХАМАС, та призвело до фактичного розділення палестинських територій на дві окремі адміністрації [40, с. 86]: Західний берег (контрольований ФАТХ) і Сектор Газа (контрольований ХАМАС). Збройне крило ХАМАС — Бригади Ізз ад-Діна аль-Кассама — є

однією з наймогутніших збройних груп у Секторі Газа. ХАМАС використовує широкий спектр методів ведення війни [16, с. 201]:

- Ракетні обстріли території Ізраїлю, часто спрямовані на цивільні райони;
- Підземні тунелі для контрабанди зброї та проведення атак на ізраїльські військові й цивільні об'єкти;
- Партизанські операції та тероризм, включаючи використання смертників.

ХАМАС також веде інформаційну війну, намагаючись здобути підтримку міжнародної спільноти, зокрема серед арабських країн, і представити свої дії як боротьбу за визволення Палестини від окупації.

Розглядаючи взаємодію між Ізраїлем, ФАТХ і ХАМАС, слід зазначити, що Ізраїль взаємодіє з ФАТХ через Палестинську автономію в рамках переговорів та мирних ініціатив. Хоча між сторонами зберігаються конфлікти, вони прагнуть досягти домовленостей щодо врегулювання палестинського питання, хоча це вимагає поступок з обох боків. Ізраїль і ХАМАС: Відносини між Ізраїлем і ХАМАСом є надзвичайно напруженими. ХАМАС не визнає Ізраїль, а Ізраїль вважає ХАМАС терористичною організацією. Військові операції та обстріли, переважно в Секторі Газа, є основною формою їхньої взаємодії. ФАТХ і ХАМАС: ФАТХ і ХАМАС мають глибокі розбіжності, що призвело до внутрішньої боротьби за владу у палестинському політикумі. ХАМАС контролює Сектор Газа, а ФАТХ — Західний берег [54, с. 208]. Незважаючи на спроби примирення, вони залишаються політичними суперниками з різними ідеологіями і підходами до вирішення війни з Ізраїлем.

Отже, зазначені ключові політичні та військові угруповання формують конфліктну динаміку в регіоні та визначають майбутнє ізраїльсько-палестинських відносин. Ізраїль прагне досягти стабільності через контроль над територіями та безпеку, тоді як палестинські угруповання ФАТХ і ХАМАС борються за створення незалежної палестинської держави, однак використовують різні стратегії та методи боротьби.

1.2. Стан наукового дослідження теми.

Вивчаючи стан наукового дослідження ізраїльсько-палестинського війни, можна дійти висновку, що Ізраїльсько-палестинський конфлікт є однією з найбільш досліджуваних тем у галузі міжнародних відносин, конфліктології, історії та політології. Упродовж десятиліть науковці з усього світу досліджують різні аспекти цього війни, включаючи його історичні корені, причини, перебіг, динаміку і вплив на регіональну та міжнародну політику. Розглядаючи сучасний науковий аналіз ізраїльсько-палестинського війни, бачимо, що він охоплює кілька ключових напрямків. Більшість наукових досліджень починаються з вивчення історичних коренів війни, які сягають кінця XIX століття. Зробивши порівняльний аналіз бачимо, що вченими досліджуються наступні аспекти [60, с. 14]: сіонізм та єврейська імміграція до Палестини як основна рушійна сила для створення держави Ізраїль; арабський націоналізм і боротьба палестинських арабів за самовизначення на своїх землях; британський мандат у Палестині та його політичні наслідки для арабо-єврейських відносин.

Дослідники, такі як Ілан Паппе [17, с. 116], Бенні Морріс [4, с. 201] і Аві Шлайм [1, с. 304], працюють у галузі так званої нової історіографії Ізраїлю. Вони досліджують ізраїльсько-палестинський конфлікт з критичної точки зору, часто піддаючи сумніву традиційні сіоністські наративи. Особлива увага приділяється розгляду подій 1948 року, які призвели до Накби — масового вигнання палестинців і створення Ізраїлю. Представлені історики аналізують різні аспекти виникнення війни та вказують на помилки і обидві сторони війни. З іншого боку, більш консервативні історики, такі як Ефраїм Карш (16), дотримуються поглядів, що Ізраїль діяв здебільшого в рамках самозахисту, і що арабські країни несуть основну відповідальність за ескалацію війни.

Наукові дослідження також широко охоплюють питання політичних ідеологій сторін війни [15, с. 84]: сіонізм як націоналістичний рух, спрямований на створення та утвердження єврейської держави; палестинський націоналізм та

його еволюція через Організацію визволення Палестини (ОВП), ФАТХ, і ХАМАС; ісламський екстремізм та роль ХАМАСу у війні.

Науковці, такі як Рашид Халіді [27, с . 196] та Коста Мессерер [18, с . 96], детально аналізують палестинський націоналізм, звертаючи увагу на його витоки та еволюцію під впливом різних історичних і геополітичних умов. Також важливою темою досліджень є роль міжнародних організацій (ООН, ЄС, США) та їхнє посередництво у мирних переговорах. Угода в Осло (1993) та інші мирні ініціативи є предметом численних наукових робіт, які аналізують як успіхи, так і провали цих процесів.

Асиметричний характер ізраїльсько-палестинської війни також є об'єктом численних досліджень. Дослідження асиметричних методів боротьби між регулярними арміями (Ізраїль) і нерегулярними військовими угрупованнями (ХАМАС, ФАТХ) [23, с. 108]. Аналіз ізраїльської системи оборони (зокрема Залізний купол) та ефективності військових операцій. Дослідження тактики ХАМАСу та інших палестинських груп, таких як використання партизанських методів, ракетних атак та інших нестандартних форм війни.

Науковці, такі як Мартін ван Кревельд [23, с . 214] та Азіз Хайдар [2, с . 102], займаються аналізом військових стратегій Ізраїлю та їхніх наслідків для безпеки регіону. Їхні роботи зосереджені на дослідженні ізраїльської тактики протидії тероризму та ракетним обстрілам, а також на ефективності ізраїльської армії у боротьбі з партизанськими групами.

Наукові дослідження також охоплюють економічні та соціальні наслідки тривалого війни як для Ізраїлю, так і для Палестини [9, с. 126]:

- Економічний вплив окупації на палестинське населення, зокрема блокада Сектора Газа, обмеження пересування на Західному березі та відсутність доступу до природних ресурсів.
- Соціальні проблеми палестинців, зокрема масове безробіття, відсутність інфраструктури та доступу до медицини.
- Міжнародна допомога: численні дослідження аналізують роль міжнародних організацій, таких як ООН, ЄС та інші, у підтримці

палестинського населення через гуманітарні програми та економічні ініціативи.

Науковці, такі як Сара Рой [29] та Джефф Гальпер [11, с. 204], детально досліджують економічні наслідки ізраїльської окупації та блокади для палестинців, зокрема вплив на розвиток інфраструктури, здоров'я та зайнятість населення. Окремим напрямком досліджень є вивчення психологічних наслідків тривалої війни. Дослідники аналізують [31, с. 119]:

- Травматичний досвід як ізраїльського, так і палестинського населення, зокрема вплив постійних бойових дій, ракетних обстрілів та військових операцій на психічне здоров'я.
- Вплив війни на національні ідентичності та формування суспільних наративів, що сприяють продовженню війни.

Надім Нусейбе [24] та Деніел Бар-Тал [10] є відомими дослідниками, які досліджують психологічні аспекти ізраїльсько-палестинської війни. Вони звертають увагу на формування образу ворога в обох суспільствах і на те, як це впливає на можливість досягнення миру. Наукові роботи також досліджують роль медіа в ізраїльсько-палестинському війні [36, с. 144]:

- Медіа-вплив на формування громадської думки як у регіоні, так і на міжнародній арені.
- Інформаційні війни між Ізраїлем і палестинськими угрупованнями, зокрема маніпуляції з фактами, пропаганда та контроль інформаційного простору.

Дослідники, такі як Грегорі Фрідман [9] та Шир Хайман [33], аналізують вплив інформаційних стратегій на хід війни та на те, як медіа використовуються для легітимації дій кожної зі сторін, особливу увагу приділяють тому, як інформаційні стратегії формують суспільне сприйняття війни, використовуючи сучасні медіа - платформи для досягнення політичних і військових цілей [33, с. 4]. Вони зазначають, що медіа виступають потужним інструментом легітимації дій кожної зі сторін, оскільки не лише висвітлюють

події, а й часто формують емоційне тло та підтримку, які мають вирішальний вплив на громадську думку всередині країн і на міжнародному рівні.

Зокрема, соціальні мережі та платформи новин стали засобами для швидкого поширення повідомлень, які акцентують увагу на конкретних подіях і дозволяють зобразити ворога як агресора чи жертву. Від ретельно підібраних зображень і відео до спрямованих інформаційних кампаній — кожна зі сторін прагне зміцнити свій політичний імідж і отримати міжнародну підтримку [35, с. 6]. Фрідман та Хайман підкреслюють, що Ізраїль та Палестина активно використовують ці стратегії, щоб мобілізувати суспільство і виправдати свої дії в очах світової спільноти, створюючи своєрідний інформаційний фронт.

Ще однією важливою складовою інформаційних стратегій є контроль за наративами, що поширюються у медіа. Наприклад, Ізраїль часто акцентує увагу на терористичній загрозі з боку радикальних палестинських угруповань, а палестинська сторона звертає увагу на порушення прав людини та гуманітарні проблеми у секторі Газа. Завдяки такому підходу, обидві сторони намагаються знайти підтримку серед міжнародних союзників і змусити їх виступити на їхню користь [39, с. 45].

Дослідники також зазначають, що інформаційні стратегії впливають на риторику міжнародних організацій та країн, які займають позиції посередників чи союзників. Тому аналіз дій Ізраїлю та Палестини в інформаційній сфері є важливим для розуміння того, як зміщуються акценти у сучасній війні і як саме медіа можуть вплинути на розв'язання або ескалацію війни.

Отже, наукове дослідження ізраїльсько-палестинського війни охоплює широкий спектр тем і підходів — від історичного аналізу витоків війни до вивчення сучасних військових стратегій, економічних наслідків та психологічних впливів на обидва народи. Описана тема залишається однією з найактуальніших у міжнародних дослідженнях, оскільки конфлікт продовжує мати значний вплив на стабільність і безпеку як у регіоні, так і на глобальному рівні.

Висновки до 1 розділу

Отже, досліджуючи теоретичні засади аналізу ізраїльсько – палестинської війни, що включало комплексне вивчення історії, ключових політичних та військових угруповань, а також стратегій, що використовуються обома сторонами, ми прийшли до наступних висновків: Ізраїльсько-палестинська війна має глибоке історичне коріння, яке сягає витоків арабо – ізраїльської війни на початку XX століття. З часом ця війна перетворилась на затяжну боротьбу, яка включала кілька ключових війн та зіткнень, що вплинули на політичні цілі та стратегії обох сторін. Попередні війни, такі як арабо - ізраїльські війни 1948, 1967 та 1973 років, сприяли формуванню сучасної політичної конфігурації регіону, закріпивши позиції ключових гравців. Важливою складовою аналізу є розгляд ролі основних політичних і військових угруповань. Ізраїльська держава, політичні рухи ФАТХ та ХАМАС є ключовими учасниками війни, кожне з яких переслідує свої цілі та використовує різні методи у боротьбі. Ізраїль прагне забезпечити свою безпеку та міжнародне визнання, тоді як ФАТХ та ХАМАС представляють різні підходи до досягнення палестинської незалежності, що включає дипломатію та збройний спротив. Аналіз стану наукових досліджень ізраїльсько-палестинської війни показав, що дана тема залишається актуальною та широко досліджуваною у наукових колах. Існує значний масив літератури, присвяченої різним аспектам війни, включаючи історичні, політичні, військові та соціальні аспекти. Однак залишається потреба в подальшому дослідженні новітніх аспектів, таких як роль зовнішніх акторів та технологічний вплив на сучасні військові дії. Таким чином, теоретичний аналіз ізраїльсько-палестинської війни дає змогу глибше зрозуміти природу війни та її еволюцію.

РОЗДІЛ 2 ПОЛІТИЧНІ ЦІЛІ ІЗРАЇЛЮ ТА ПАЛЕСТИНИ У ВІЙНІ 2023 РОКУ ТА СТРАТЕГІЇ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

2.1. Політичні цілі та стратегії Ізраїлю.

Вивчаючи, політичні цілі та стратегії Ізраїлю у війні 2023 року, можна помітити, що вони формуються на основі багаторічного досвіду війни з палестинськими угрупованнями та зростаючих загроз з боку регіональних акторів. Основна мета ізраїльського уряду — забезпечення довгострокової безпеки держави та її громадян, зменшення можливості терористичних атак і стримування діяльності радикальних угруповань на території Палестини та інших сусідніх регіонів [42, с. 10]. Головною політичною метою Ізраїлю завжди було забезпечення стабільності й безпеки країни, оскільки країна постійно перебуває в оточенні ворожих сусідів та стикається з загрозами як всередині, так і за межами своїх кордонів. Війна 2023 року має на меті зменшення можливості ракетних атак, проникнень бойовиків та терактів, зокрема з боку організацій, таких як ХАМАС і Ісламський джихад [51, с. 4].

Однією з ключових політичних цілей Ізраїлю є послаблення впливу ХАМАС — ісламістської організації, яка контролює сектор Гази та здійснює збройний спротив Ізраїлю. ХАМАС не тільки використовує військові засоби для досягнення своїх цілей, але й впливає на політичну динаміку регіону, формуючи анти - ізраїльське ставлення серед палестинців [59, с. 2]. Ізраїль прагне обмежити здатність ХАМАС організовувати атаки, постачати зброю і фінансувати операції. Стратегія полягає у ліквідації ключових лідерів, руйнуванні військової інфраструктури та припиненні контрабанди зброї.

Ще однією з значимих політичних цілей Ізраїлю є підтримка контролю над стратегічними територіями, такими як Єрусалим і Західний берег річки Йордан. Єрусалим є важливим символом і місцем релігійного значення як для євреїв, так і для мусульман, тому його статус викликає особливі суперечки між Ізраїлем та палестинцями [64, с. 11]. Ізраїль також прагне зберегти контроль

над поселеннями на Західному березі, що є важливою частиною його політичної стратегії. Ізраїль має на меті покращення дипломатичних відносин з арабськими країнами, такими як Саудівська Аравія, ОАЕ та Бахрейн, що є важливим кроком у посиленні свого геополітичного становища [56, с. 3]. Політика нормалізації, започаткована Абрахамськими угодами, спрямована на те, щоб перетворити Ізраїль на важливого союзника проти загрози з боку Ірану та терористичних угруповань. Ізраїль сподівається, що посилення співпраці з арабськими державами забезпечить підтримку його позиції на міжнародній арені.

Одже, основною політичною метою Ізраїлю залишається забезпечення безпеки та стабільності всередині країни та в регіоні. Задля цього Ізраїль підтримує сильну оборонну стратегію, активно інвестує в оборонний сектор і веде переговори та укладає союзи з міжнародними партнерами. Ізраїль активно працює над розвитком мирних відносин із сусідами в арабському світі, що дозволяє покращувати економічну співпрацю, спільно протидіяти тероризму та посилювати регіональну стабільність [50, с. 201]. Такі угоди, як Авраамові, є свідченням прагнення до цього. Ізраїль намагається знайти шляхи для мирного вирішення війни з Палестиною, хоча це залишається складним завданням. Ізраїльська політика тут варіюється від підтримки принципу двох держав до заходів, спрямованих на забезпечення контролю за стратегічними територіями [50, с. 204].

Ізраїль стратегічно співпрацює зі США, Європейським Союзом та іншими західними партнерами, що надає йому не лише військову, але й економічну та дипломатичну підтримку. Така стратегія дозволяє Ізраїлю протистояти міжнародним викликам і закріплює його позиції на світовій арені. Ізраїль активно розвиває економічні та технологічні сектори, прагнучи стати провідним гравцем у сферах інновацій, сільського господарства, медицини та ІТ, що дає країні економічну незалежність і міжнародне визнання [53, с. 12].

Також Ізраїль посилює співпрацю з арабськими країнами через так звані угоди Авраама, які відкрили нові можливості для дипломатичних та

економічних зв'язків з Об'єднаними Арабськими Еміратами, Бахрейном та іншими державами регіону. Зазначена ініціатива значно розширила ізраїльські можливості у сфері зовнішньої політики та дозволила створити нову регіональну коаліцію, спрямовану на стабілізацію ситуації на Близькому Сході. Співпраця в галузях безпеки, оборони та економіки дає можливість Ізраїлю та арабським країнам протистояти спільним загрозам, зокрема, з боку Ірану та терористичних угруповань, які мають вплив на регіон [37, с. 77].

Ізраїль також акцентує увагу на розвитку оборонних технологій, таких як система протиракетного захисту Залізний купол, що стала критично важливою у захисті цивільного населення від ракетних атак. Завдяки інвестиціям у військові технології, Ізраїль здатен захищати свої кордони та запобігати значним втратам серед мирного населення, що, в свою чергу, зміцнює його внутрішньополітичну стабільність [44, с. 27]. У внутрішній політиці Ізраїль, попри відмінності між різними політичними фракціями, має спільну мету — забезпечення національної безпеки та стабільності. Проте, в залежності від політичної сили при владі, підходи можуть змінюватись від жорсткіших, спрямованих на посилення контролю за палестинськими територіями, до помірніших, які орієнтуються на переговори та компроміси з палестинською стороною.

Таким чином, політична стратегія Ізраїлю є комплексною і багатовекторною, охоплюючи як оборонні, так і дипломатичні підходи для стабілізації регіону та захисту національних інтересів. Ізраїль намагається балансувати між підтримкою міжнародних союзників і вирішенням війни з Палестиною, прагнучи досягти стабільності через розвиток економіки, інновацій та нових регіональних альянсів. Тобто політичні стратегії Ізраїлю спрямовані на захист національних інтересів, посилення регіонального впливу та розвиток міжнародних відносин, що дозволяє державі адаптуватися до мінливих геополітичних умов.

Однією з основних стратегій Ізраїлю у війні 2023 року є використання військової сили, зокрема, проведення операцій з точкових ударів, спрямованих

на ліквідацію лідерів ХАМАС та руйнування їхньої інфраструктури. Ізраїль використовує високоточні ракети та авіа - удари для мінімізації втрат серед цивільного населення, але при цьому максимальної шкоди для бойовиків і їхньої матеріально-технічної бази. Ефективна блокада Гази є важливою частиною стратегії Ізраїлю для контролю за пересуванням товарів та людей [46, с. 10]. Мета полягає у припиненні постачання зброї та зупиненні підтримки з боку інших радикальних організацій та держав, зокрема Ірану. Блокада також має економічний вплив, ослаблюючи можливості ХАМАС вести довготривалі військові дії. Ізраїль відомий своєю високотехнологічною розвідкою та здатністю проводити кібероперації [46, с. 12].

У війні 2023 року Ізраїль застосовує комплексну стратегію, спрямовану на максимальне ослаблення військових і політичних можливостей ХАМАС, з одночасною протидією міжнародним викликам. Використання дронів і супутників значно покращило здатність Ізраїлю контролювати ситуацію на полі бою [48, с. 6]. Високотехнологічні безпілотники активно застосовуються для розвідки, точкових ударів по позиціях бойовиків та виявлення потенційних терористичних загроз, що зменшує ризики для власних військових сил. Такі пристрої дозволяють вчасно попереджати та нейтралізувати небезпеки в режимі реального часу, забезпечуючи Ізраїлю оперативну перевагу.

Ізраїль також інвестує значні ресурси в кібероперації, що стали ключовим елементом його військової стратегії [48, с. 7]. Кібератаки на інфраструктуру ХАМАС дозволяють виводити з ладу комунікаційні мережі, дестабілізуючи організацію зсередини, що ускладнює координацію бойових дій та передачу команд, що включає атаку на канали зв'язку, що дає змогу ізолювати окремі підрозділи і перешкоджати їхній здатності реагувати на ізраїльські операції. Така стратегія знижує боєздатність ХАМАС, оскільки команди втрачають можливість здійснювати швидку координацію.

На дипломатичному фронті Ізраїль активно залучає міжнародну підтримку, прагнучи продемонструвати свій погляд на війну [55, с. 120]. Ізраїль використовує впливові медіа-канали, щоб виправдовувати свої дії в очах

світової спільноти, акцентуючи увагу на загрозах, які становить ХАМАС для регіональної стабільності. Через лобіювання в ООН, ЄС та на інших міжнародних платформах Ізраїль зосереджується на просуванні своєї позиції як захисника безпеки не тільки всередині країни, але й у регіоні загалом. Ізраїльські дипломати й аналітики проводять зустрічі з представниками різних країн, щоб заручитися підтримкою ключових партнерів, таких як США і держави Європи [55, с. 122].

Окрім боротьби з безпосередніми загрозами від ХАМАС, Ізраїль концентрує увагу на Ірані, який є стратегічним партнером палестинського угруповання. Відомо, що Іран забезпечує ХАМАС фінансуванням, зброєю та іншими ресурсами, що значно підсилює його можливості [58, с. 4]. Для послаблення цієї підтримки Ізраїль здійснює превентивні удари по іранських об'єктах у Сирії та Лівані, намагаючись зруйнувати бази та склади зброї, які можуть бути використані для нападів, удари виконуються з метою мінімізувати іранську присутність та вплив у регіоні, що водночас обмежує можливості ХАМАС у доступі до ресурсів для протидії Ізраїлю.

Таким чином, стратегія Ізраїлю в 2023 році передбачає комплексний підхід: поєднання передових військових технологій, активної кібердіяльності, дипломатичного захисту власних дій та протидії стратегічним ворогам.

Одже, політичні цілі Ізраїлю у війні 2023 року зосереджуються на забезпеченні національної безпеки, стримуванні радикальних угруповань та зміцненні регіональних альянсів. Для досягнення цих цілей Ізраїль використовує комбінацію військових, дипломатичних та інформаційних стратегій, що дозволяють одночасно вести активні бойові дії та захищати свої інтереси на міжнародній арені.

Досліджуючи позицію Ізраїлю щодо палестинських територій, можна припустити, що позиція Ізраїлю щодо палестинських територій є ключовим елементом його внутрішньої та зовнішньої політики і тривалим джерелом війни з палестинцями та арабським світом загалом. Палестинські території включають два основні регіони: Західний берег річки Йордан і сектор Гази.

Політика Ізраїлю щодо цих територій є багатогранною та комплексною, зосередженою на питаннях безпеки, політичного суверенітету, поселень та міжнародної легітимності [60, с. 4].

Західний берег річки Йордан є однією з найбільш спірних територій у війні. Зазначена частина колишньої підмандатної Палестини була окупована Ізраїлем під час Шестиденної війни 1967 року і з того часу залишається під контролем ізраїльських військових, хоча Ізраїль не анексував її офіційно. Доцільно буде розглянути основні елементи позиції Ізраїлю щодо Західного берега [62, с. 48]:

- **Безпека:** Ізраїль розглядає Західний берег як важливий стратегічний регіон з точки зору національної безпеки. Наявність високих пагорбів дозволяє Ізраїлю здійснювати військовий контроль над критично важливими районами, такими як Тель-Авів і Єрусалим. Ізраїль також вважає, що повне виведення військ з Західного берега може призвести до створення умов для нападів з боку палестинських радикальних угруповань.
- **Єврейські поселення:** Однією з найбільш контроверсійних тем є єврейські поселення на Західному березі. Ізраїль заохочує будівництво поселень з метою зміцнення свого контролю над територією. Хоча міжнародне співтовариство здебільшого вважає ці поселення незаконними, ізраїльські уряди різного політичного спрямування продовжують їх розвиток. Позиція Ізраїлю полягає в тому, що частина поселень має бути збережена в рамках будь-якого майбутнього мирного врегулювання.
- **Політичний статус:** Ізраїль заперечує створення незалежної палестинської держави в повному обсязі на Західному березі, оскільки це може загрожувати його безпеці. Натомість деякі ізраїльські лідери підтримують ідею автономії для палестинців, з певними умовами щодо контролю безпеки та стратегічних територій. Однак, ідея повної анексії Західного берега, яка висувалась окремими політиками, залишається суперечливою навіть всередині ізраїльського суспільства.

Сектор Гази — ще одна палестинська територія, яка історично була під контролем Ізраїлю після Шестиденної війни 1967 року, але з 2005 року Ізраїль вивів свої війська та поселенців з регіону в межах політики одностороннього розмежування [62, с. 10]. Ізраїль продовжує підтримувати сувору блокаду сектору Гази через діяльність ісламістської організації ХАМАС, яка контролює територію з 2007 року. Ізраїль вважає ХАМАС терористичною організацією, що загрожує його безпеці через ракетні обстріли та інші військові акти. Блокада сектору Гази має на меті стримування постачання зброї до регіону та контролювання руху товарів і людей, аби уникнути проникнення бойовиків на територію Ізраїлю.

Ізраїль не прагне повторно окупувати сектор Гази, але утримує право на проведення військових операцій для захисту своїх громадян. Ізраїль також вважає, що контроль за Газою має бути переданий поміркованішим силам (напр., Палестинській національній адміністрації), які готові співпрацювати для досягнення мирного врегулювання [52, с. 121]. Постійні військові зіткнення: Війна у секторі Гази постійно загострюється через обстріли з обох сторін. Ізраїльська стратегія полягає у точкових ударах проти лідерів ХАМАС і їхньої інфраструктури, водночас мінімізуючи шкоду серед цивільного населення. Однак міжнародна критика щодо впливу цих дій на цивільних залишається серйозним викликом для ізраїльської політики.

Східний Єрусалим — одна з найбільш чутливих тем у палестино-ізраїльській війні [52, с. 122]. Після Шестиденної війни 1967 року Ізраїль анексував Східний Єрусалим, що не визнається міжнародною спільнотою. Статус Єрусалима: Ізраїль вважає Єрусалим своєю єдиною і неподільною столицею, тоді як палестинці вимагають визнання Східного Єрусалима столицею майбутньої палестинської держави. Ізраїль надає велику вагу контролю над святими місцями в Єрусалимі, зокрема Храмовою горою, що має величезне релігійне значення. Єврейське будівництво в Східному Єрусалимі [5, с. 158]: Ізраїль проводить активну політику розширення житлових кварталів для євреїв у Східному Єрусалимі, що викликає постійне занепокоєння

міжнародної спільноти і палестинців. Ці дії розглядаються як спроба змінити демографічну ситуацію та закріпити ізраїльський контроль над містом.

Протягом багатьох років основним підходом до врегулювання війни була ідея створення двох держав [5, с. 159]: Ізраїлю та незалежної Палестини. Однак позиція Ізраїлю щодо цього питання є неоднозначною. Офіційна позиція: Ізраїль підтримує ідею двох держав, але висуває жорсткі умови для її реалізації. Перелічені умови включають гарантії безпеки, збереження ключових територій, таких як Єрусалим, і забезпечення демілітаризації палестинської держави. Частина ізраїльського політичного спектра, особливо праві сили, вважає, що створення палестинської держави лише загострить конфлікт і призведе до нових загроз, що посилює позицію на користь збереження контролю над Західним берегом і продовження ізоляції сектора Гази.

Одже, позиція Ізраїлю щодо палестинських територій базується на прагненні забезпечити національну безпеку, зберегти стратегічний контроль над ключовими регіонами та підтримати довготривалі інтереси на міжнародній арені. Хоча Ізраїль готовий до переговорів, його політичні та військові дії продовжують викликати конфлікти з палестинськими лідерами та міжнародною спільнотою, що ускладнює пошук остаточного мирного рішення.

Розглядаючи дипломатичні та інформаційні стратегії обох сторін у ізраїльсько-палестинському війні. Дипломатичні та інформаційні стратегії Ізраїлю та палестинських угруповань є ключовими інструментами в їхньому протистоянні. Дані стратегії мають на меті заручитися підтримкою на міжнародній арені, мобілізувати громадську думку та сформувати позитивний імідж на фоні тривалої війни. Для обох сторін важливо не лише вести військові дії, а й контролювати інформаційний простір та будувати дипломатичні альянси, що можуть мати безпосередній вплив на політичні рішення інших країн [6, с. 14].

Ізраїль приділяє значну увагу дипломатії, оскільки його позиція у регіоні завжди була вразливою через ворожі настрої арабських держав і підтримку

палестинців на міжнародній арені. Стратегії Ізраїлю включають побудову альянсів з ключовими міжнародними гравцями, активне використання економічної та військової співпраці з партнерами та ведення діалогу на міжнародних майданчиках, таких як ООН.

Ізраїль підтримує міцні стратегічні відносини зі Сполученими Штатами, які є його найбільшим союзником. США надають Ізраїлю значну військову, економічну та дипломатичну підтримку, що є критичним для його безпеки. Військова допомога та дипломатичне вето США в Раді Безпеки ООН неодноразово допомагали Ізраїлю уникати санкцій або негативних рішень щодо його дій у війні з палестинцями [8, с. 14].

Європейські країни: Ізраїль також веде активну дипломатичну роботу з європейськими країнами. Хоча багато з них критикують ізраїльську політику щодо палестинських територій, Ізраїль прагне підтримувати економічну та науково-технічну співпрацю з ЄС, що дозволяє йому зберігати зв'язки з західним світом і стримувати надмірну критику.

У 2020 році були укладені так звані Абрахамські угоди з ОАЕ, Бахрейном, Суданом та Марокко, що стали важливим дипломатичним проривом для Ізраїлю, угоди відкрили нові можливості для економічної, політичної та військової співпраці з арабськими країнами. Мета цих угод полягає в ізоляції радикальних угруповань, таких як ХАМАС, і створенні коаліції проти спільної загрози — Ірану [8, с. 16].

Ізраїль веде активну дипломатичну діяльність в ООН, намагаючись відбити постійну критику щодо своїх дій на палестинських територіях [13, с. 179]. Важливим елементом стратегії є забезпечення підтримки з боку США та європейських країн у міжнародних організаціях, щоб уникати ухвалення рішень, які могли б негативно вплинути на його міжнародний імідж або призвести до санкцій.

Палестинська сторона використовує дипломатію як один із ключових засобів боротьби за міжнародне визнання та підтримку. Основні дипломатичні зусилля спрямовані на здобуття статусу повноправного члена ООН,

мобілізацію арабських і мусульманських країн, а також залучення міжнародної підтримки для визнання Палестини як незалежної держави [20, с. 83]. Палестина активно прагне до отримання повного членства в ООН. У 2012 році Генеральна Асамблея ООН надала Палестині статус держави-спостерігача, що є важливим дипломатичним кроком. Палестинське керівництво продовжує працювати над тим, щоб здобути повноправне членство, що забезпечить їй право брати участь у міжнародних процесах на рівні з іншими державами [20, с. 82].

Палестинська автономія користується широкою підтримкою серед арабських країн, що є важливим ресурсом у її дипломатичних зусиллях. Багато зусиль спрямовано на зміцнення єдності між арабськими державами та забезпечення їхньої економічної та політичної підтримки. Палестинські лідери також активно співпрацюють з Європейським Союзом та іншими міжнародними гравцями [22, с. 8]. Вони намагаються мобілізувати тиск на Ізраїль через санкції або дипломатичні заходи, а також отримати фінансову підтримку для розвитку інфраструктури та економіки.

Для палестинців важливо заручитися підтримкою мусульманського світу, зокрема через ісламські організації, такі як Організація ісламського співробітництва (ОІС). Палестина використовує ісламський фактор як частину своєї дипломатичної стратегії, оскільки Єрусалим і палестинські землі мають велике релігійне значення для мусульман. Інформаційна війна є ключовим елементом стратегії Ізраїлю для формування позитивного іміджу на міжнародній арені [26, с. 104]. Ізраїль систематично наголошує на тому, що його дії на палестинських територіях спрямовані на захист національної безпеки. Основний акцент робиться на боротьбі з тероризмом і захисті своїх громадян від атак з боку ХАМАС та інших радикальних угруповань. Ізраїль пояснює свої військові операції як відповідь на обстріли та терористичні акти, намагаючись уникати звинувачень у надмірному застосуванні сили. Ізраїль прагне показати свою гуманітарну політику щодо палестинців, акцентуючи увагу на наданні медичної допомоги, дозволі на постачання товарів і співпраці з

міжнародними організаціями для надання допомоги в секторі Гази та на Західному березі.

Ізраїль активно протидіє негативній інформації через кампанії в соціальних мережах, інтерв'ю з офіційними представниками та підтримку міжнародних журналістів, які висвітлюють позицію Ізраїлю, що включає роботу з міжнародними медіа для корекції наративу про конфлікт [33, с. 7].

Інформаційні стратегії палестинської сторони орієнтовані на висвітлення страждань палестинського народу під час ізраїльської окупації та під час військових операцій. Основні напрямки включають [21, с. 117]: Палестинські угруповання, зокрема ХАМАС, активно використовують жертв серед цивільних палестинців для створення тиску на міжнародне співтовариство. У медіа висвітлюються наслідки ізраїльських ударів по житлових районах, що викликає критику на адресу Ізраїлю за надмірне застосування сили. Палестинські інформаційні кампанії часто акцентують увагу на незаконності ізраїльських поселень і окупації палестинських територій відповідно до міжнародного права, формує негативне ставлення до Ізраїлю в міжнародних медіа та на форумах. Соціальні мережі стали важливим інструментом для палестинської сторони у поширенні своєї позиції. Палестинські активісти використовують платформи, такі як Twitter, Facebook і YouTube, для висвітлення протестів, демонстрацій і наслідків ізраїльських дій, що допомагає мобілізувати громадську думку в свою підтримку.

Одже, дипломатичні та інформаційні стратегії Ізраїлю та палестинських угруповань є важливими компонентами їхньої боротьби на міжнародній арені. Ізраїль намагається заручитися підтримкою великих держав та зберегти свою позицію як демократичної держави, що бореться за виживання. Водночас палестинська сторона прагне використати свій статус пригнобленого народу для здобуття міжнародної підтримки та створення тиску на Ізраїль через дипломатичні та інформаційні кампанії.

Розглядаючи позиції глави Ізраїлю, можна сказати, що Беньямін Нетаньягу, багаторічний прем'єр-міністр Ізраїлю, відомий своєю жорсткою

позицією щодо безпеки країни та врегулювання війни з Палестиною. Його підхід до палестинського питання надає безпеці Ізраїлю ключового значення та вважає військову міць держави необхідною для її захисту. Він наголошує на тому, що Ізраїль має право на жорсткі заходи безпеки, зокрема будівництво стін та бар'єрів навколо палестинських територій, а також на контроль за прикордонними пунктами. Позиція щодо двостороннього врегулювання. Незважаючи на підтримку з боку багатьох держав і організацій, Нетаньягу має стриману позицію щодо рішення з двома державами [19, с . 198]. Він виступає за створення «демілітаризованої» палестинської держави, але з обмеженим суверенітетом, оскільки вважає це необхідним для безпеки Ізраїлю. Нетаньягу активно підтримує ізраїльські поселення на Західному березі річки Йордан, вважаючи їх легітимними історичними територіями Ізраїлю, така політика є однією з головних причин ескалації війни, оскільки палестинці розглядають будівництво поселень як перешкоду для створення своєї держави. Нетаньягу є прихильником зміцнення відносин з іншими арабськими державами без попередньої умовності мирної угоди з палестинцями. Його підтримка мирних угод, зокрема з Об'єднаними Арабськими Еміратами (в рамках Авраамових угод), підкреслює прагнення до стратегічної співпраці на Близькому Сході для протистояння спільним загрозам, таким як Іран.

Вивчаючи політичну мобілізацію Ізраїлю, було визначено, що вона є одним з ключових аспектів його національної стратегії, яка спрямована на зміцнення внутрішньої єдності, забезпечення міжнародної підтримки та активне реагування на зовнішні загрози. Зазначена мобілізація включає кілька рівнів: залучення державних інститутів, громадянського суспільства, міжнародної дипломатії та медійної сфери для досягнення стратегічних цілей держави. Політична мобілізація Ізраїлю є особливо важливою в контексті довготривалої війни з палестинцями та інших регіональних загроз, таких як Іран і радикальні ісламістські угруповання.

Ізраїль має складну політичну систему з багатопартійною демократією, що базується на парламентській моделі [26, с. 166]. Політична мобілізація

уряду відіграє важливу роль у координації дій на різних рівнях: від ухвалення стратегічних рішень до управління безпековими і соціальними питаннями. Під час загострення війни або військових операцій ізраїльський уряд намагається мобілізувати суспільство і політичний спектр на підтримку урядових рішень. У такі моменти, навіть у парламенті, де зазвичай спостерігаються значні політичні розбіжності між лівими і правими силами, часто створюється атмосфера єдності, що особливо видно в умовах серйозних військових загроз або міжнародних криз.

Ізраїльський уряд, за допомогою Міністерства оборони і Генерального штабу Армії оборони Ізраїлю (ЦАХАЛ), активно працює над мобілізацією всіх ресурсів держави для протидії загрозам, а саме [26, с. 114]:

- Призов громадян до армії за системою обов'язкової військової служби, що є одним з ключових елементів політичної мобілізації. Ізраїль має високий рівень готовності суспільства до служби, що є основою його обороноздатності.
- Активне управління резервними силами, які можуть бути швидко мобілізовані у випадку військової кризи.
- Взаємодія з цивільними органами влади, такими як Міністерство внутрішніх справ і Національний центр з надзвичайних ситуацій, для координації дій у разі ескалації конфлікту.

Ізраїльське суспільство грає критично важливу роль у політичній мобілізації країни. Громадяни Ізраїлю загалом демонструють високий рівень патріотизму та готовності до активної участі у вирішенні питань національної безпеки та захисту [34, с. 14]. Громадянське суспільство Ізраїлю, включаючи численні громадські організації, відіграє важливу роль у політичній мобілізації. Існує багато рухів і груп, які підтримують різні політичні підходи до вирішення ізраїльсько-палестинської війни, що сприяє громадському діалогу та впливає на рішення уряду.

Праві організації підтримують жорсткіші підходи до безпеки, включаючи збереження контролю над Західним берегом та ізоляцію сектора Гази. Вони мобілізують громадян для участі у демонстраціях та лобіюванні політиків на підтримку анексії окремих палестинських територій [39, с. 108]. Ліберальні та миротворчі рухи виступають за дипломатичне вирішення війни та за політику двох держав. Вони також активно працюють над мобілізацією суспільної думки для сприяння мирним переговорам з палестинськими лідерами.

Важливою складовою мобілізації є залучення значної частини населення до резервних військових частин. Більшість ізраїльтян після обов'язкової військової служби залишаються в резерві, що дозволяє швидко мобілізувати значні сили у разі кризи. На міжнародному рівні Ізраїль активно працює над зміцненням своїх зв'язків із ключовими державами та міжнародними організаціями, щоб забезпечити дипломатичну підтримку своїх дій та протидіяти негативним ініціативам, спрямованим проти нього.

Політична мобілізація Ізраїлю на міжнародній арені значною мірою ґрунтується на стратегічному партнерстві з США. Такі відносини є однією з основних опор ізраїльської дипломатії, і вони включають [26, с. 89]:

- Активне лобіювання інтересів Ізраїлю в Конгресі США через ізраїльську діаспору та американських союзників.
- Співпраця у військовій сфері, що дозволяє Ізраїлю отримувати найсучасніші оборонні технології, що сприяє зміцненню його обороноздатності.
- Підтримку Ізраїлю на міжнародних форумах, зокрема в ООН, де США часто застосовують право вето, щоб захистити Ізраїль від несприятливих резолюцій.

Ізраїль також активно працює над нормалізацією відносин з арабськими країнами. Абрахамські угоди 2020 року, підписані з ОАЕ, Бахрейном, Марокко та Суданом, стали частиною нової політичної мобілізації, спрямованої на зміцнення регіональної стабільності та стримування спільних загроз, таких як Іран [42, с. 11]. Дані угоди дозволили Ізраїлю створити нові економічні та

політичні альянси в регіоні. Ізраїль активно використовує медіа як частину своєї політичної мобілізації для формування позитивного іміджу на міжнародній арені та впливу на громадську думку. Ізраїльські медіа-стратегії спрямовані на показ свого прагнення до миру і безпеки, з акцентом на праві країни на самооборону. Військові операції часто висвітлюються як відповідь на терористичні атаки, і при цьому робиться акцент на намаганні мінімізувати цивільні жертви. Ізраїль активно протидіє негативним інформаційним кампаніям, які ведуть палестинські та інші арабські медіа, що включає швидке реагування на звинувачення у використанні надмірної сили, проведення інтерв'ю з ізраїльськими чиновниками для міжнародних ЗМІ та роз'яснення позиції країни на міжнародних форумах і в соціальних мережах. Ізраїльська інформаційна стратегія націлена на пом'якшення негативного сприйняття серед міжнародної аудиторії, яке часто формується внаслідок публікацій у палестинських та інших арабських ЗМІ [5, с. 148]. Такі медіа нерідко звинувачують Ізраїль у надмірній силі під час військових операцій, що може призводити до дипломатичного тиску та негативної громадської думки за кордоном. Щоб протидіяти цьому, Ізраїль реалізує багатоканальну комунікаційну стратегію.

Одним із ключових елементів цієї стратегії є оперативне реагування на звинувачення та скандали, що можуть шкодити його іміджу [5, с. 149]. Ізраїльські державні установи і прес-служби створюють спеціальні підрозділи, які стежать за поширенням інформації про дії країни в ЗМІ та соціальних мережах. При виникненні критики з боку міжнародної спільноти чи у випадку звинувачень у використанні надмірної сили, ці підрозділи негайно надають офіційні роз'яснення, що дозволяє швидко представити версію подій ізраїльської сторони та уникнути загострення негативного сприйняття. Ще одним важливим інструментом є надання інтерв'ю ізраїльськими посадовцями міжнародним ЗМІ. Через виступи в CNN, BBC, Al Jazeera та інших відомих медіа-ресурсах Ізраїль представляє свою позицію, пояснюючи мотиви дій, обґрунтування військових операцій, а також їхню необхідність для

забезпечення безпеки цивільного населення [7, с. 167]. Ці виступи підкріплюються коментарями відомих ізраїльських військових, експертів з безпеки та політологів, які пояснюють загрози, що стоять перед Ізраїлем, та чому його заходи є виправданими в умовах поточного війни.

У соціальних мережах Ізраїль активно веде офіційні сторінки в Twitter, Facebook, Instagram та інших платформах, надаючи оперативну інформацію про події, коментарі та спростування поширених міфів. Спеціалісти з комунікацій публікують фото - та відеоматеріали, а також текстові повідомлення, що роз'яснюють позицію Ізраїлю, висвітлюють обстріли та інші загрози, які постають перед його населенням. Ізраїль також організовує онлайн - кампанії, які розповідають про мирні ініціативи, соціальні програми та інші аспекти державної політики, що мають показати країну як демократичну, відкриту і стабільну державу [7, с. 168]. На міжнародних форумах, зокрема в ООН, ЄС та на зустрічах з дипломатами різних країн, Ізраїль також пояснює свої дії. Представники країни детально описують ризики та загрози від ХАМАС та інших радикальних угруповань, від яких Ізраїль захищає своїх громадян. Ця комунікація спрямована на те, щоб знизити ризики посилення санкцій чи дипломатичної ізоляції.

Таким чином, Ізраїль вибудовує багаторівневу інформаційну кампанію, щоб забезпечити широку підтримку своїх дій і зменшити вплив негативних інформаційних кампаній з боку своїх опонентів, зокрема палестинських та арабських ЗМІ. Одже, політична мобілізація Ізраїлю є багатовекторним процесом, що включає залучення державних інституцій, громадянського суспільства та міжнародної спільноти для забезпечення національних інтересів. Така мобілізація відображає здатність Ізраїлю швидко адаптуватися до змінних умов та загроз у контексті тривалого війни з палестинцями, а також побудови нових альянсів у регіоні та поза ним.

Визначаючи роль міжнародних посередників у ізраїльсько-палестинському війні, стає очевидним, що міжнародні посередники відіграють вирішальну роль у спробах врегулювання ізраїльсько-палестинського війни,

сприяючи переговорам, пошуку компромісів та допомагаючи в управлінні кризами. Посередники, такі як США, ООН, ЄС, Росія та регіональні гравці (наприклад, Єгипет і Йорданія), протягом десятиліть намагалися створити передумови для сталого миру між сторонами, використовуючи дипломатичний тиск, економічну допомогу і миротворчі місії.

США є головним міжнародним посередником у ізраїльсько-палестинському війні протягом десятиліть. Завдяки своїй стратегічній важливості та тісним зв'язкам з Ізраїлем, Сполучені Штати мають унікальні можливості для впливу на перебіг мирних переговорів і політику Ізраїлю. США відіграли ключову роль у досягненні Кемп-Девідських угод між Ізраїлем та Єгиптом, які стали основою для майбутніх спроб врегулювання ізраїльсько-палестинського війни [14, с. 18]. США були ключовим гравцем у процесі підписання угод Осло між Ізраїлем та Організацією визволення Палестини (ОВП). Хоча цей процес не призвів до остаточного миру, він відкрив шлях для подальших переговорів [14, с. 10]. США у співпраці з ООН, ЄС і Росією (Квартет) ініціювали план дорожня карта, спрямований на створення палестинської держави. Такий план передбачав поетапні кроки для обох сторін і міжнародну підтримку [8, с. 4].

США регулярно надають дипломатичний тиск на Ізраїль і Палестину, закликаючи до переговорів, стриманості під час війни і виконання мирних угод. Водночас, США є ключовим союзником Ізраїлю, надаючи йому значну військову і фінансову допомогу. Нещодавні адміністрації США виступали посередниками у припиненні вогню та мирних ініціативах між Ізраїлем і ХАМАС у секторі Гази.

ООН грає важливу роль як у політичному, так і в гуманітарному вимірі ізраїльсько-палестинського війни. Її зусилля спрямовані на врегулювання війни на основі резолюцій, прав людини і міжнародного права. ООН прийняла низку резолюцій, які закликають до врегулювання війни на основі принципу дві держави для двох народів [20, с. 84]. Серед них, зокрема, резолюція 242 (1967), яка закликає Ізраїль відступити з окупованих територій після

Шестиденної війни. Генеральна Асамблея ООН також надала Палестині статус держави-спостерігача, що посилює міжнародне визнання палестинської автономії. UNRWA (Агентство ООН для допомоги палестинським біженцям): Організація надає гуманітарну допомогу палестинцям у таборах біженців, особливо в секторі Гази, на Західному березі, в Лівані, Йорданії та Сирії. Миротворчі місії: ООН часто бере участь у спостереженні за припиненням вогню та допомагає у стабілізації ситуації під час криз. Європейський Союз грає важливу роль як фінансовий донор і політичний гравець у миротворчому процесі.

ЄС надає значні фінансові ресурси для підтримки палестинської економіки та інституцій, постійно закликає до створення двох держав як основи для мирного врегулювання. Європейські держави часто виступають із заявами, засуджуючи ізраїльську політику поселень на окупованих територіях та закликаючи до дотримання міжнародного права, підтримує розвиток інституцій Палестинської адміністрації, що дозволяє палестинському уряду функціонувати навіть в умовах блокади та обмеженого контролю над територіями [20, с. 83]. ЄС також був залучений до створення спостережних місій та участі в посередницьких зусиллях під час переговорів між Ізраїлем і Палестиною. Арабські держави, особливо Єгипет, Йорданія та Саудівська Аравія, мають важливу роль у врегулюванні війни. Єгипет традиційно є важливим посередником між Ізраїлем та палестинськими угрупованнями. Він був ключовим учасником мирних угод, таких як Кемп-Девідські угоди, і виступає посередником під час переговорів про припинення вогню між Ізраїлем і ХАМАС. Єгипет також контролює кордон з сектором Гази, що дає йому можливість впливати на гуманітарну та безпекову ситуацію в регіоні.

Йорданія має важливе історичне та релігійне значення в війні, особливо через її роль як охоронця мусульманських святинь в Єрусалимі. Вона активно підтримує мирні ініціативи і співпрацює з Ізраїлем у безпекових питаннях [3, с. 4]. Саудівська Аравія виступає за створення палестинської держави та підтримує мирну ініціативу, відому як Арабська мирна ініціатива (2002). Вона

передбачає повне нормалізування відносин між Ізраїлем і арабськими країнами в обмін на відступ Ізраїлю до кордонів 1967 року та створення палестинської держави. Йорданія та Саудівська Аравія відіграють важливі ролі у палестино-ізраїльському війні, кожна з яких робить свій внесок у стабільність регіону та пошук мирного вирішення [3, с.4]. Йорданія має унікальне значення через свою роль охоронця мусульманських святинь у Східному Єрусалимі. Хашимітська династія Йорданії, яка має багатовіковий авторитет у мусульманському світі, зберігає офіційну відповідальність за священні місця, такі як мечеть Аль-Акса, така роль часто підтверджується міжнародними угодами та підтримується багатьма арабськими країнами, що підкреслює важливість Йорданії у релігійному аспекті війни. Йорданія активно сприяє мирним ініціативам і працює над зменшенням напруження в регіоні, особливо завдяки тісній співпраці з Ізраїлем. Йорданський уряд виступає за створення палестинської держави та підтримує рішення про співіснування двох держав, що включає також безпекову співпрацю, спрямовану на стабілізацію прикордонних територій та запобігання загостренням.

Саудівська Аравія є ініціатором цієї пропозиції, що передбачає нормалізацію відносин між арабськими країнами та Ізраїлем за умови повернення Ізраїлем окупованих територій до кордонів 1967 року, створення палестинської держави зі столицею у Східному Єрусалимі та забезпечення права на повернення для палестинських біженців. Арабська мирна ініціатива отримала підтримку від Ліги арабських держав, але Ізраїль не визнав її умов повністю. Саудівська Аравія фінансово та дипломатично підтримує палестинців, виступає за міжнародне визнання їхніх прав і продовжує тиснути на Ізраїль, щоб той визнав незалежність Палестини, що ставить Саудівську Аравію в ролі одного з лідерів арабського світу, що підтримує палестинський народ на дипломатичному та фінансовому рівнях. Обидві країни, хоча й по-різному, але прагнуть досягнення миру та стабільності в регіоні. Йорданія зосереджується на релігійному та політичному впливі, в той час як Саудівська

Аравія підкреслює важливість створення палестинської держави через дипломатичний тиск і мирні ініціативи.

Одже, роль міжнародних посередників у ізраїльсько-палестинському війні є надзвичайно важливою для підтримання мирних ініціатив і стабільності в регіоні. Незважаючи на численні спроби врегулювання, конфлікт залишається глибоко вкоріненим через суперечності у політичних цілях сторін, але міжнародні посередники, такі як США, ООН, ЄС, арабські держави, продовжують відігравати ключову роль у спробах досягти мирного рішення.

2.2. Політичні цілі Палестини та стратегії ведення війни.

Розглядаючи політичні цілі палестинських угруповань, бачимо, що вони є різними залежно від того, яке угруповання представляє інтереси палестинського народу. Основними політичними акторами на палестинському боці є Палестинська адміністрація (ФАТХ) і ХАМАС, кожен з яких має свої стратегії та підходи до вирішення війни. Обидва угруповання мають різні політичні цілі і стратегії ведення війни, але їхня кінцева мета – створення незалежної палестинської держави, хоча спосіб її досягнення значно відрізняється [7, с. 112]. Політичні цілі палестинського руху є складними і багатограними, оскільки Палестина представлена різними фракціями, які мають власні підходи до боротьби за незалежність. Однак загальною метою для всіх палестинських угруповань є створення палестинської держави на територіях, окупованих Ізраїлем після війни 1967 року, зі столицею в Східному Єрусалимі.

ФАТХ є основною політичною фракцією Палестинської адміністрації, яка контролює Західний берег річки Йордан. Їхні політичні цілі можна охарактеризувати як більш помірковані порівняно з радикальними угрупованнями. Вони включають [6, с. 18]: створення палестинської держави на основі кордонів 1967 року; дипломатичні зусилля з метою досягнення

міжнародного визнання і підтримки; незалежність і суверенітет палестинських територій (Західного берега і Сектора Гази); рішення про статус Східного Єрусалиму як столиці палестинської держави; право на повернення палестинських біженців, що залишаються важливою частиною їхнього політичного наративу.

ФАТХ підтримує мирні переговори і дипломатичні зусилля в межах міжнародного правового поля. Вони прагнуть досягти визнання незалежної палестинської держави через міжнародні організації, такі як ООН, та шляхом переговорів з Ізраїлем [6, с. 22].

ХАМАС – це ісламістське рух, що контролює Сектор Гази. Вони мають радикальніші політичні цілі порівняно з ФАТХ і відмовляються визнавати Ізраїль як державу. Основні політичні цілі ХАМАСу включають [14, с. 5]: знищення держави Ізраїль і створення палестинської держави на всій території історичної Палестини; встановлення ісламського уряду на звільненій палестинській території; озброєний спротив як основний метод боротьби з Ізраїлем; захист прав палестинського народу шляхом насильницького спротиву.

ХАМАС відкидає мирні переговори з Ізраїлем і вважає їх непродуктивними. Вони покладаються на збройні методи ведення війни та підтримують ідеологію ісламського джихаду як засіб досягнення своїх політичних цілей. Обидва палестинські угруповання мають різні стратегії ведення війни, які відповідають їхнім політичним цілям. Однак обидві стратегії мають спільну мету – протистояння ізраїльській окупації та тиск на Ізраїль для досягнення політичних поступок. ФАТХ використовує більш помірковані підходи у своїй боротьбі за незалежність, зосереджуючи зусилля на дипломатії та мирних переговорах.

Палестинська адміністрація активно шукає підтримки на міжнародному рівні через ООН, ЄС та арабські держави. Їхня мета – домогтися міжнародного визнання Палестини як незалежної держави та тиску на Ізраїль через санкції або політичні ініціативи [20, с. 84]. ФАТХ намагається домовитися з Ізраїлем шляхом двосторонніх переговорів. Вони прагнуть досягти рішення про дві

держави через дипломатію. ФАТХ підтримує ненасильницькі методи боротьби, такі як дипломатичні кампанії, мирні акції протесту та активізацію міжнародної підтримки через дипломатичні ініціативи. ФАТХ активно працює над організацією палестинців для участі у мирних демонстраціях і акціях громадянської непокорі проти ізраїльської окупації.

ХАМАС застосовує більш жорсткі і радикальні методи боротьби, зосереджуючись на збройному спротиві та партизанських тактиках. ХАМАС використовує ракетні обстріли ізраїльської території як один з основних методів боротьби. Це включає масовані атаки з використанням ракет малого і середнього радіусу дії по містах і поселеннях Ізраїлю. ХАМАС також застосовує підземні тунелі для проникнення на ізраїльську територію з метою диверсійних атак або контрабанди зброї [22, с. 4].

Одже, політичні цілі та стратегії ведення війни Палестини залежать від характеру ідеології кожного з її основних акторів. ФАТХ прагне досягти мети через дипломатію та мирні переговори, тоді як ХАМАС дотримується радикальних підходів і озброєної боротьби. Водночас обидва угруповання мають спільну мету – створення палестинської держави, але їхні шляхи досягнення цієї мети значно відрізняються.

ХАМАС використовує тактики асиметричної війни для боротьби з більш сильною ізраїльською армією, що включає партизанські операції, атаки на ізраїльські військові бази та стратегічні об'єкти. ХАМАС активно використовує мало масштабні операції для виснаження ізраїльських військових сил і підриву їхньої моральної стійкості. Члени ХАМАС проводять силові напади на ізраїльські військові та цивільні об'єкти, використовуючи терористичні тактики, включаючи самогубні бомби та організацію збройних нападів [5, с. 151]. ХАМАС активно використовує медіа, зокрема соціальні мережі, для поширення своїх поглядів і мобілізації палестинського населення на протести. Вони також використовують пропаганду, щоб вплинути на міжнародну громадську думку, акцентуючи на ізраїльських діях, що призводять до жертв серед мирного населення. Асиметрична війна — це форма воєнного війни, де

одна сторона значно перевершує іншу у військовій силі, ресурсах та технологіях, що змушує слабшу сторону застосовувати нетрадиційні методи боротьби [5, с. 152]. У випадку війни між ХАМАС і Ізраїлем, асиметрична війна характеризується використанням таких методів, як партизанські операції, терористичні акти, пропаганда та медійний вплив.

ХАМАС використовує мобільні загони бойовиків, які швидко проникають на ізраїльську територію, атакують і так само швидко відступають. Що дозволяє уникати прямих зіткнень з армією, зберігаючи боєздатність та ресурси. Замість протистояння з добре озброєними підрозділами Ізраїлю, ХАМАС намагається завдати ударів по військових базах, інфраструктурі та інших стратегічних точках, що важко захистити на постійній основі [7, с. 45]. Вони передбачають короткотривалі, але інтенсивні атаки на окремі ізраїльські позиції, щоб дестабілізувати армію та вмотати її. ХАМАС застосовує тактику смертників, що вважається одним із найрадикальніших методів тероризму. Що дозволяє завдати значної шкоди та здійснювати психологічний вплив, змушуючи противника постійно бути напготові.

Напади на ізраїльські міста, школи, лікарні та інші цивільні об'єкти мають на меті посіяти страх серед населення та вплинути на моральний дух ізраїльтян [7, с. 38]. Що дуже підриває суспільну довіру до безпеки, яку гарантує держава. ХАМАС часто обстрілює ізраїльські міста ракетами середньої та малої дальності, завдаючи значних збитків та шкоди цивільним особам. Для таких атак використовуються дешеві та мобільні пускові установки, що важко знешкодити. ХАМАС активно використовує платформи як Facebook, Twitter, Telegram для мобілізації палестинського населення, поширення своєї ідеології та привернення уваги до своїх дій. Крім того, це канал для координації дій та отримання підтримки з-за кордону. Відображення дій Ізраїлю в негативному світлі дозволяє ХАМАС формувати громадську думку в свою користь, представляючи себе як захисника палестинського народу від агресії [8, с. 21].

Особлива увага приділяється ситуаціям, які призводять до жертв серед мирного населення, що використовується для зміцнення позицій ХАМАС на світовій арені. ХАМАС свідомо демонструє наслідки ізраїльських авіаударів у своїй пропаганді, що має на меті зростання міжнародного тиску на Ізраїль. Використовуючи часті атаки низької інтенсивності, такі як ракетні обстріли та обмежені напади, ХАМАС намагається змусити Ізраїль витратити значні ресурси на безперервну оборону. Постійні загрози ракетних атак і напади створюють атмосферу небезпеки, яка негативно впливає на психологічний стан ізраїльського населення. Щоб протидіяти загрозам з боку ХАМАС, Ізраїль витрачає великі кошти на підтримку безпеки, створення бункерів, протиракетних систем та на зміцнення прикордонної зони [8, с. 28].

Для уникнення ізраїльського повітряного спостереження ХАМАС активно будує підземні тунелі, які використовуються для переміщення бойовиків, зброї та для проведення атак, що дозволяє уникати прямого контакту з військовими підрозділами Ізраїлю. Оскільки ХАМАС не має жорсткої командної структури, вона розподіляє відповідальність на рівні малих груп, що ускладнює її знешкодження [8, с. 31]. Кожна група діє автономно, що дозволяє гнучко реагувати на ізраїльські атаки. Асиметрична війна призводить до ескалації насилля з обох сторін, поширення страху серед населення та гуманітарної кризи.

Одже, оскільки Ізраїль відповідає на дії ХАМАС жорсткими заходами, включаючи блокади та авіа удари, це викликає значні втрати серед цивільного населення в Секторі Газа, що, у свою чергу, підживлює ненависть і сприяє подальшій підтримці ХАМАС.

У свою чергу, Махмуд Аббас, президент Палестинської національної адміністрації, має більш помірковану позицію щодо Ізраїлю, але все одно підтримує необхідність боротьби за права палестинців. Його підхід – це прихильність до мирного вирішення, Аббас відомий своїм прагненням досягти мирного врегулювання війни з Ізраїлем через переговори. Він активно просуває ідею двостороннього вирішення, де Палестина отримає незалежність на основі

кордонів 1967 року зі столицею у Східному Єрусалимі. Аббас виступає проти будівництва ізраїльських поселень на Західному березі та вважає їх незаконними. Він неодноразово звертався до міжнародної спільноти з проханням вплинути на Ізраїль, щоб припинити експансію на палестинських територіях, яку вважає однією з головних перешкод для миру. Аббас активно взаємодіє з ООН та іншими міжнародними організаціями, просуваючи ідею визнання Палестини як незалежної держави [19, с. 209]. Він наголошує на важливості залучення міжнародних посередників для забезпечення справедливого вирішення війни та захисту прав палестинського народу. Виступає проти радикальних методів, які застосовує ХАМАС, зокрема терористичних атак проти Ізраїлю. Він неодноразово закликав до об'єднання палестинців під керівництвом Палестинської національної адміністрації, хоча відносини між його рухом ФАТХ та ХАМАС залишаються напруженими.

Позиції Нетаньягу та Аббаса суттєво різняться: Нетаньягу наголошує на безпеці та ізраїльській присутності на Західному березі, тоді як Аббас підтримує двостороннє вирішення та мирне співіснування. Такі різні підходи до врегулювання війни ускладнюють досягнення компромісу, але водночас підкреслюють важливість ролі міжнародних посередників у мирному процесі.

Оцінюючи політичну мобілізацію Палестини та боротьбу за міжнародну підтримку, можна помітити, що політична мобілізація і боротьба за міжнародну підтримку є важливими аспектами палестинської стратегії на шляху до досягнення своїх політичних цілей. Палестинські лідери, як із ФАТХ, так і з ХАМАС, активно працюють над залученням міжнародної підтримки для легітимації своєї справи і протистояння ізраїльській окупації. Однак методи досягнення міжнародної підтримки, так само як і внутрішні мобілізаційні зусилля, різняться залежно від політичної фракції.

ФАТХ, що представляє Палестинську адміністрацію (ПА), використовує різноманітні механізми для мобілізації палестинського населення на підтримку їхньої боротьби за державність і міжнародну підтримку. Політичні кампанії [13,

с. 181]: ФАТХ активно проводить політичні кампанії всередині Палестини, спрямовані на мобілізацію населення для підтримки мирних переговорів і дипломатичних ініціатив. Вони організовують акції протесту проти ізраїльських військових операцій, поселенської політики та блокад. Громадські інституції: ПА створює та зміцнює інституції, такі як міністерства, університети та громадські організації, що сприяє підвищенню внутрішньої політичної стабільності і збільшує політичну вагу на міжнародній арені. Громадянські ініціативи [13, с. 180]: ПА підтримує ініціативи ненасильницького спротиву, зокрема організовує мирні марші, демонстрації та кампанії громадської непокори, дії спрямовані на те, щоб викликати симпатію міжнародної спільноти та звернути увагу на порушення прав людини в окупованих територіях.

ХАМАС зосереджується на радикальній мобілізації, орієнтованій на озброєний спротив і опір ізраїльській окупації, що відображається в його ідеології та діях [21, с. 37]. ХАМАС активно мобілізує палестинців через ісламські організації, мечеті і навчальні заклади, поширюючи ідеологію ісламського джихаду і боротьби з ізраїльською окупацією. Вони закликають палестинців до участі в збройних операціях і опорі. ХАМАС використовує сучасні технології для мобілізації молоді через соціальні мережі та інтернет - кампанії, які пропагують ненависть до Ізраїлю і заклики до збройного спротиву. Організація протестів: ХАМАС часто організовує масові протести, особливо в секторі Гази. Дані протести часто переростають у збройні сутички з ізраїльськими силами безпеки.

ФАТХ, як офіційний представник Палестинської адміністрації, проводить активну дипломатичну роботу для досягнення міжнародної підтримки і визнання Палестини на міжнародній арені. Звернення до ООН та інших міжнародних організацій [26, с. 88]: ПА активно співпрацює з ООН, Європейським Союзом, Лігою арабських держав та іншими міжнародними організаціями. Їхня мета – отримати офіційне визнання Палестинської держави в межах кордонів 1967 року з Єрусалимом як столицею. Визнання незалежної

держави Палестина: ПА постійно закликає інші країни до визнання палестинської державності. Станом на сьогодні, понад 130 держав світу визнали Палестину як незалежну державу. Лобіювання підтримки серед західних країн: ФАТХ працює над тим, щоб переконати країни Заходу, зокрема ЄС і Сполучені Штати, підтримати палестинську справу шляхом переговорів і мирного врегулювання війни. Вони проводять зустрічі на високому рівні, включаючи участь у міжнародних конференціях. Миротворчі ініціативи: Палестинська адміністрація підтримує мирні ініціативи, такі як Дорожня карта миру або резолюції ООН, що закликають до двосторонніх переговорів і рішення двох держав. Їхні зусилля зосереджені на досягненні мирного вирішення війни через дипломатичні канали.

ХАМАС, на відміну від ФАТХ, більше покладається на регіональних партнерів і використовує інші стратегії для залучення міжнародної підтримки. Зв'язки з ісламістськими державами [26, с. 91] : ХАМАС отримує підтримку від країн, таких як Іран, Катар і Туреччина, які допомагають їм фінансово і політично. Ці країни виступають на захист прав палестинців і допомагають ХАМАС у просуванні їхньої ідеології. Пропаганда і медійна стратегія: ХАМАС активно використовує медіа, особливо арабські телеканали і соціальні мережі, для створення міжнародного іміджу як захисника палестинського народу. Вони використовують драматичні кадри ізраїльських атак для поширення антипатії до Ізраїлю і залучення симпатії серед арабського населення. Гуманітарний аспект: ХАМАС намагається показати свою діяльність як захист прав палестинців у секторі Гази, особливо в умовах ізраїльської блокади. Вони використовують гуманітарні кризи для залучення міжнародної допомоги і звинувачення Ізраїлю в блокаді та насильстві [48, с. 14]. Підтримка ісламістських рухів: ХАМАС заручився підтримкою різних ісламістських угруповань та рухів на міжнародному рівні, які поділяють їхні анти ізраїльські позиції.

Міжнародна підтримка має значний вплив на здатність палестинців досягати своїх політичних цілей. Визнання Палестини на міжнародній арені

посилює їхні позиції у переговорах з Ізраїлем і робить конфлікт більш помітним на глобальній політичній сцені. Палестина активно користується підтримкою ООН для легітимізації своїх претензій на державність [48, с. 14]. Що дає їм можливість брати участь у міжнародних переговорах і тиснути на Ізраїль через резолюції. Міжнародна підтримка, особливо від ЄС і арабських держав, допомагає ПА і ХАМАС забезпечувати економічні потреби палестинського населення, зокрема в секторі Гази. Це також дозволяє зміцнювати їхні політичні структури.

Палестинська адміністрація намагається ізолювати Ізраїль на міжнародній арені, звертаючись до судових органів, таких як Міжнародний кримінальний суд (МКС), і звинувачуючи Ізраїль у воєнних злочинах. Вони також використовують дипломатичний тиск для запровадження санкцій проти Ізраїлю або припинення співпраці з ним [13, с. 178].

Одже, політична мобілізація Палестини і боротьба за міжнародну підтримку є ключовими елементами в досягненні їхніх політичних цілей. ФАТХ і ХАМАС використовують різні стратегії для залучення симпатії міжнародної спільноти та легітимації своїх дій. Водночас, їхні підходи в значній мірі визначаються внутрішніми політичними реаліями, ідеологічними переконаннями та міжнародним контекстом, що робить палестинське питання складним і багатограним.

Розглядаючи вплив міжнародного контексту на стратегії Палестини, стає зрозуміло, що міжнародний контекст має значний вплив на стратегії Палестини в їхній боротьбі за державність, національну ідентичність і права людини. Від глобальних політичних змін до регіональних динамік, різні аспекти міжнародного середовища формують вибір політичних та військових стратегій палестинських угруповань, таких як ФАТХ і ХАМАС.

Ставлення Сполучених Штатів до палестинського питання є визначальним у міжнародному контексті. США традиційно виступають як основний союзник Ізраїлю, що впливає на можливості Палестини у веденні переговорів. Політика США стосовно палестинського питання [7, с. 197]:

- США зазвичай підтримують ідею двох держав і виступають за мирні переговори між Ізраїлем і Палестиною, що намагається забезпечити основу для політичного діалогу. Однак ці переговори часто зустрічають труднощі через відсутність довіри між сторонами та неприйняття умов.
- США надають значну військову та економічну допомогу Ізраїлю, що підриває зусилля Палестини по отриманню міжнародної підтримки. Це створює нерівні умови в переговорах і обмежує можливості Палестини в міжнародній політиці.
- Політичні зміни в США можуть суттєво впливати на стратегії Палестини. Наприклад, під час адміністрації Трампа відбулася зміна акцентів, що призвело до зменшення американської підтримки палестинської справи, тоді як адміністрація Байдена намагається відновити підтримку палестинських інтересів.

Європейський Союз також відіграє важливу роль у палестинських стратегічних зусиллях [7, с. 196]:

- ЄС надає фінансову допомогу Палестині, зокрема через програми розвитку та гуманітарної допомоги. Ця підтримка зміцнює інституції Палестинської адміністрації та допомагає покращити умови життя населення.
- ЄС закликає до дотримання міжнародного права та прав людини, намагаючись тиснути на Ізраїль з метою зменшення напруженості та відновлення мирного процесу, що підкріплює позиції Палестини на міжнародній арені.
- ЄС розглядає можливість застосування санкцій проти Ізраїлю за порушення міжнародного права, що може вплинути на стратегії Палестини, зміцнюючи їхнє міжнародне становище.

Арабські країни відіграють ключову роль у підтримці палестинських зусиль [7, с. 195]:

- Арабські держави, зокрема Саудівська Аравія, Катар та ОАЕ, надають фінансову допомогу як Палестинській адміністрації, так і ХАМАСу, що сприяє розвитку соціальних програм і військових стратегій.
- Арабські держави підтримують палестинську справу на міжнародних форумах, таких як Ліга арабських держав, що дозволяє Палестині отримати ширшу підтримку.
- Останнім часом деякі арабські держави, такі як ОАЕ та Бахрейн, нормалізували відносини з Ізраїлем. Це ускладнює ситуацію для Палестини, оскільки зменшує кількість держав, готових підтримати палестинські інтереси, але водночас спонукає інші країни до активізації дипломатичних зусиль для досягнення миру.

Внутрішні ідеологічні відмінності між ФАТХ і ХАМАС мають значний вплив на вибір стратегії. ФАТХ прагне до мирного вирішення війни і підтримує переговори з Ізраїлем, сподіваючись на міжнародну підтримку для досягнення політичних поступок. ФАТХ акцентує на важливості дипломатії та взаємодії з міжнародними організаціями. ХАМАС, навпаки, зосереджена на збройному спротиві і має більш радикальну ідеологію. ХАМАС вважає, що тільки збройна боротьба може забезпечити незалежність Палестини і права палестинців.

Громадська думка в Палестині також має значний вплив на стратегії обох угруповань. Суспільство, яке втомилося від війни і насильства, може підштовхнути політичних лідерів до пошуку мирного вирішення, в той час як акти насильства або загострення війни можуть призвести до зміни настроїв у бік більш радикальних позицій [9, с. 141]. Глобалізація та розвиток інформаційних технологій змінюють способи комунікації і мобілізації. Палестинці використовують соціальні мережі для поширення інформації про свою справу, що дозволяє залучати міжнародну увагу та підтримку. Палестинські активісти використовують платформи, такі як Twitter та Instagram, для мобілізації підтримки і висвітлення порушень прав людини, що підвищує їхню видимість на міжнародному рівні [9, с. 128]. Вони також

організують глобальні кампанії з метою залучення уваги до гуманітарних криз у Палестині, закликаючи міжнародну спільноту до дії.

Глобальні зміни, такі як підвищення впливу Китаю та Росії, а також зміни в політиці європейських держав, також можуть вплинути на стратегії Палестини. Палестина може звернутися до нових союзників, таких як Китай і Росія, для отримання підтримки в рамках міжнародних організацій [21, с. 5]. Зростання популярності рухів за права людини і соціальну справедливість може допомогти палестинцям у залученні нових союзників серед міжнародних громадських організацій та активістів.

Одже, вплив міжнародного контексту на стратегії Палестини є значним і багатограним. Геополітичні фактори, відносини з міжнародними акторами, внутрішні ідеологічні суперечності та глобальні тренди формують політичні рішення та стратегії палестинських угруповань. У результаті, Палестина має адаптувати свої підходи до умов міжнародного середовища, прагнучи отримати підтримку для досягнення своїх політичних цілей і побудови незалежної держави.

Оцінюючи міжнародний контекст війни 2023 року та його вплив на цілі сторін, можна припустити, що війна 2023 року між Ізраїлем та Палестиною відбулася на тлі складного міжнародного контексту, який суттєво вплинув на цілі обох сторін. Глобальні політичні зміни, регіональні динаміки, а також активність міжнародних організацій і держав мали важливе значення в еволюції війни та формуванні стратегій, які використовувалися під час бойових дій. Ставлення великих держав, зокрема США, Китаю, до війни 2023 року мало значний вплив на цілі сторін [28, с. 273]:

- Традиційно виступаючи на стороні Ізраїлю, Сполучені Штати продовжували надавати військову та економічну допомогу. Вони також виступали за продовження мирних переговорів, що могло вплинути на стратегічні цілі Ізраїлю, заважаючи радикалізації війни. Однак, тиск з боку прогресивних сил у США за права палестинців почав змінювати підходи деяких політиків до палестинського питання.

- Росія, зокрема, намагалася використовувати цю ситуацію для зміцнення свого впливу в регіоні, підтримуючи Палестину і критикуючи дії Ізраїлю. Вона підкреслювала важливість багатостороннього підходу до мирного врегулювання війни, що могло підштовхнути палестинців до активнішої дипломатії на міжнародній арені.
- Китай, хоч і не був безпосередньо залучений у конфлікт, пропагував свою роль миротворця, намагаючись підкреслити важливість стабільності в регіоні для своїх економічних інтересів. Це створювало нові можливості для Палестини в пошуку альтернативних союзників.

Регіональні динаміки також суттєво вплинули на цілі сторін у війні [28, с. 270]:

- Деякі арабські країни, такі як Саудівська Аравія і Катар, активно підтримували Палестину, надаючи фінансову та гуманітарну допомогу. Інші, як-от ОАЕ, нормалізували відносини з Ізраїлем, що ускладнило ситуацію для палестинців і поставило їх у залежність від нових стратегій.
- Іран продовжував підтримувати ХАМАС і інші ісламістські групи, забезпечуючи їх військовими ресурсами та фінансами, що підвищувало вплив ХАМАС на політику Палестини і зміцнювало їхню позицію в війні.

Організація Об'єднаних Націй продовжувала відігравати важливу роль у вирішенні війни, закликаючи до мирних переговорів і дотримання міжнародного права. Вона підкреслювала:

- Права людини: Увага до порушень прав людини, які відбуваються під час війни, змушувала міжнародну спільноту активніше реагувати на ситуацію, підтримуючи гуманітарні ініціативи та кампанії за права палестинців.
- Миротворчі місії: ООН продовжувала просувати мирні ініціативи, що впливало на цілі Палестини, оскільки вони намагалися використовувати міжнародні платформи для легітимації своїх вимог.

Міжнародні організації, такі як Червоний Хрест і різні НУО, активізували свої зусилля в гуманітарному секторі, надаючи допомогу постраждалим від війни, що вплинуло на цілі Палестини [31, с. 115]: Палестинці намагалися

використовувати гуманітарні ініціативи для покращення умов життя в Гази та на Західному березі, сподіваючись на міжнародну підтримку. Залучення міжнародної спільноти до гуманітарних зусиль допомагало Палестині підкреслювати терміновість своїх потреб і легітимізувати свої вимоги на міжнародному рівні.

Економічна ситуація в Палестині, загострена війною, змусила палестинські лідери шукати нові стратегії для залучення міжнародної допомоги. Палестинська адміністрація намагалася залучити іноземні інвестиції, пропагуючи економічний розвиток як спосіб зміцнення своєї політичної позиції. Погіршення умов життя палестинців підштовхнуло уряд до пошуку міжнародних фінансових ресурсів, щоб покращити соціальну ситуацію і стабілізувати населення [19, с. 88].

Громадська думка в Палестині та в регіоні також вплинула на політичні цілі обох сторін. Підвищення рівня протестів серед палестинців у відповідь на насильство й економічні труднощі змусило палестинське керівництво переглянути свої підходи до міжнародної підтримки та внутрішньої політики. Розвиток соціальних мереж і медіа дозволив палестинцям поширювати інформацію про конфлікт, що вплинуло на світову громадську думку і спонукало міжнародну спільноту до дій.

Одже, міжнародний контекст війни 2023 року суттєво вплинув на цілі сторін. Глобальні і регіональні зміни, активність міжнародних організацій, а також соціально-економічні фактори визначили стратегії, які використовувалися як Ізраїлем, так і Палестиною. У таких умовах, палестинці намагалися максимально використати міжнародну підтримку для досягнення своїх політичних цілей, тоді як Ізраїль прагнув зберегти свою безпеку та легітимність у міжнародному середовищі. Взаємодія цих факторів і динаміка війни формують складну картину, в якій міжнародний контекст відіграє вирішальну роль.

Висновки до 2 розділу

Одже, аналізуючи політичні сторін та стратегії їх реалізації у війні 2023 року, нами було детально розглянуто позиції Ізраїлю та Палестини, їхню політичну мобілізацію, стратегії ведення війни, а також вплив міжнародного контексту на формування цих цілей. Ізраїль продовжує переслідувати свої стратегічні цілі, зокрема забезпечення національної безпеки, стабільність на кордонах і боротьбу з тероризмом. У 2023 році Ізраїль прагнув зберегти контроль над територіями, які вважає стратегічно важливими, та завадити активізації палестинських угруповань, зокрема ХАМАСу. Палестинські лідери, зокрема ФАТХ та ХАМАС, акцентують увагу на боротьбі за міжнародне визнання, права людини та створення незалежної держави. У відповідь на військові дії Ізраїлю, палестинці намагалися мобілізувати підтримку міжнародної спільноти, акцентуючи на гуманітарній кризі та порушеннях прав людини. Обидві сторони активно використовують дипломатичні інструменти та інформаційні кампанії для підтримки своїх цілей. Ізраїль намагається зміцнити свої позиції на міжнародній арені через партнерство зі США та іншими країнами, тоді як Палестина прагне залучити симпатії міжнародної спільноти через гуманітарні ініціативи та публічні кампанії. Війна 2023 року стимулювала політичну мобілізацію обох сторін. Ізраїль консолідував свої зусилля, щоб продемонструвати єдність нації в боротьбі проти тероризму, в той час як Палестина активізувала внутрішню та зовнішню підтримку, акцентуючи на праві на самовизначення. Міжнародна політика, включаючи позиції великих держав, гуманітарні кампанії та діяльність міжнародних організацій, мала значний вплив на цілі та стратегії обох сторін. Зміни у зовнішньому середовищі можуть суттєво впливати на стратегії, які обирають палестинські угруповання та Ізраїль. У цілому, результати розділу підтверджують, що війна 2023 року є складним і багатогранним конфліктом, у якому політичні цілі сторін та їхні стратегії реалізації невідривно пов'язані з міжнародним контекстом, внутрішніми динаміками та соціально-економічними факторами. Це

підкреслює необхідність комплексного підходу до аналізу війни, що враховує усі ці аспекти для розуміння його глибинних причин та можливих шляхів розв'язання.

РОЗДІЛ 3 НАСЛІДКИ ВІЙНИ 2023 РОКУ ДЛЯ РЕГІОНУ ТА МІЖНАРОДНОЇ СПІЛЬНОТИ

3.1. Наслідки для воюючих сторін та сусідніх держав.

Аналізуючи наслідки для сторін, зрозуміло, що війна 2023 року між Ізраїлем та Палестиною призвела до численних наслідків для обох сторін, які мають як короткостроковий, так і довгостроковий вплив на політичну, соціальну та економічну ситуацію в регіоні. Ці наслідки можна розглядати через призму безпосередніх втрат, політичних змін та змін у міжнародних відносинах.

Втрата людських ресурсів: конфлікт призвів до численних жертв з обох сторін, які включають загиблих, поранених та зниклих безвісти. У Палестині жертви виявилися значно більшими через інтенсивні бойові дії в густонаселених районах, таких як Газа. Це не лише призвело до гуманітарної кризи, але й спричинило тривалі психосоціальні наслідки для залишеного населення [19, с. 87].

Обидві сторони зазнали втрат у військових ресурсах, включаючи техніку та озброєння. Для Ізраїлю це означало необхідність відновлення та модернізації своєї армії, в той час як Палестина, зокрема ХАМАС, зазнала серйозних ударів по своїй інфраструктурі та бойових підрозділах.

Війна посилила політичну мобілізацію обох сторін. Ізраїль став більш рішучим у захисті своїх територій та безпеки, що проявилось в подальшій мілітаризації політики. У Палестині конфлікт спонукав до посилення націоналістичних настроїв, особливо серед молоді, що прагне до активнішої участі у боротьбі за свої права.

Конфлікт підштовхнув міжнародну спільноту до перегляду своїх відносин із обома сторонами [26, с. 71]. З одного боку, підтримка Ізраїлю з боку США залишилася сильною, але зростання критики дій Ізраїлю з боку деяких

європейських країн та міжнародних організацій могло змінити динаміку відносин. З іншого боку, Палестина змогла привернути увагу до своєї ситуації, намагаючись заручитися підтримкою нових союзників у арабському світі та на міжнародній арені.

Війна призвела до погіршення гуманітарної ситуації в палестинських територіях, що відбилося на доступі до базових послуг, таких як охорона здоров'я, освіта та житло, що в свою чергу, сприяло збільшенню бідності та безробіття серед населення [26, с. 72]. Конфлікт завдав серйозних збитків економіці обох сторін. Для Ізраїлю це означало економічні витрати на військові дії та відновлення інфраструктури, тоді як палестинська економіка зазнала катастрофічних руйнувань, втративши можливості для розвитку та інвестицій.

Війна 2023 року між Ізраїлем та Палестиною стала одним із найскладніших етапів у тривалому війні, який триває десятиліттями. Збройні дії та посилення насильства на фоні загострення політичних розбіжностей привели до значних наслідків, які позначилися на всіх аспектах життя обох сторін війни. Нижче розглянемо детальні наслідки, що торкнулися політичної, соціальної та економічної сфер, а також майбутні перспективи врегулювання війни.

Обидві сторони посилили риторику ворожнечі, і багато ізраїльтян та палестинців втратили віру в перспективи мирного врегулювання, оскільки напади та обстріли призвели до численних жертв серед цивільного населення, конфлікт знову привернув увагу міжнародної спільноти. Країни Заходу закликали до стриманості та захисту мирних жителів, а регіональні гравці, такі як Іран, продовжили підтримку радикальних груп, що протистоять Ізраїлю, це лише посилює напруженість у регіоні, ускладнюючи дипломатичні ініціативи, такі як ідея двох держав (Ізраїль і Палестина як незалежні держави) [45, с. 270].

Ситуація ще більше загострила розбіжності в суспільствах Ізраїлю та Палестини. Деякі групи стають дедалі радикальнішими, що породжує нові хвилі екстремізму. Це також вплинуло на молодь, яка часто стикається з насильством з ранніх років, що створює сприятливі умови для формування нових поколінь зрадикалізованих людей, які відмовляються від компромісів.

Війна призвела до значного погіршення гуманітарної ситуації, особливо в Палестині. Сотні тисяч людей зазнали втрат або змушені були залишити свої домівки, що створило кризу переміщених осіб та серйозно вплинуло на доступ до базових послуг, таких як медична допомога та освіта [45, с. 190]. У Палестині було зруйновано значну кількість житлових будинків, лікарень, шкіл та іншої інфраструктури, що поглибило економічні труднощі. Багато людей втратили роботу, і без економічної підтримки з боку міжнародної спільноти відновлення регіону буде значно ускладнене. В Ізраїлі також зросли витрати на оборону, що в умовах війни збільшує бюджетний дефіцит. Постійне фінансування військових потреб негативно впливає на економічний розвиток країни та спричиняє зменшення інвестицій у соціальну сферу.

Війна 2023 року може призвести до посилення радикальних настроїв як серед палестинців, так і серед ізраїльтян, що значно ускладнить подальші спроби діалогу та компромісів [45, с. 199]. У цій ситуації роль міжнародної спільноти та її ініціативи стають важливішими, ніж будь-коли. ООН, США та країни ЄС закликають до стриманості, але через загострення війни їхня роль залишається обмеженою. Проте активне втручання регіональних гравців, таких як Йорданія та Єгипет, залишається важливим для забезпечення стабільності.

Загострення війни 2023 року ще більше ускладнило досягнення миру між Ізраїлем та Палестиною, поглибивши соціальну поляризацію, спричинивши масштабні економічні збитки та підірвавши перспективи мирного врегулювання [47, с. 29]. Ситуація вимагає комплексного підходу та посиленої підтримки від міжнародної спільноти для стабілізації регіону та пошуку довготривалих рішень, що зможуть зменшити напруженість у майбутньому. Війна 2023 року ще більше ускладнила можливості для мирних переговорів між Ізраїлем та Палестиною. Відносини між сторонами стали ще більш напруженими, що ускладнює можливості для діалогу та пошуку компромісів. Конфлікт сприяв подальшій поляризації суспільства як в Ізраїлі, так і в Палестині. Це може призвести до зростання екстремістських настроїв, що ускладнить подальші спроби мирного вирішення війни.

Одже, війна 2023 року між Ізраїлем та Палестиною призвела до численних наслідків, які відображаються у всіх сферах життя обох сторін. Політичні, соціальні та економічні наслідки війни підтверджують, що ситуація в регіоні є вкрай складною і вимагає комплексного підходу до її вирішення. Довгострокові наслідки можуть суттєво вплинути на майбутнє відносин між Ізраїлем та Палестиною, а також на стабільність у всьому регіоні, що робить міжнародну підтримку та ініціативи ще більш важливими в умовах постійного зростання напруженості.

Визначаючи вплив війни на сусідні держави, ми бачимо, що війна 2023 року між Ізраїлем та Палестиною мала значний вплив на сусідні держави, як в аспекті безпеки, так і в політичному, економічному та соціальному контексті. Сусідні країни, такі як Єгипет, Йорданія, Ліван і Сирія, опинилися під впливом ескалації війни, що призвело до нових викликів у сфері внутрішньої та регіональної безпеки.

Єгипет традиційно відіграє роль посередника в ізраїльсько-палестинському війні, і війна 2023 року не стала винятком. Однак цей конфлікт мав кілька ключових наслідків для країни [62, с. 12]. Єгипет посилив свої дипломатичні зусилля, намагаючись виступити посередником для припинення бойових дій та встановлення перемир'я між Ізраїлем та ХАМАС. Він активно співпрацював з іншими міжнародними гравцями, такими як США та ООН, задля зниження рівня насильства. Конфлікт створив додаткові загрози для безпеки в регіоні Синай, де єгипетські сили вже борються з ісламістськими угрупованнями. Загострення ізраїльсько-палестинського протистояння може посилити терористичну активність на півночі Синаю, що потребувало додаткових заходів з боку Каїра. Війна спричинила наплив біженців з палестинських територій, особливо з сектора Газа. Єгипет намагався утримувати свої кордони під контролем, але тиск через гуманітарну кризу вимагав відкриття певних гуманітарних коридорів та підтримки біженців [62, с. 21].

Йорданія, яка має значну палестинську діаспору та вважається одним із найближчих партнерів Палестини, також відчула на собі наслідки війни. Конфлікт посилив політичну нестабільність у Йорданії, де чисельні акції протесту пройшли на підтримку Палестини. Це посилює внутрішній тиск на йорданський уряд, оскільки палестинське питання залишається надзвичайно чутливим для місцевого населення. Погіршення ситуації в Палестині створило нові виклики для йорданської безпеки, зокрема на кордоні з Західним берегом. Йорданія мусила посилити контроль над своїми кордонами через можливу ескалацію насильства та потік біженців. Король Абдалла II опинився в складній ситуації, балансуючи між тиском на підтримку Палестини з боку власного населення та необхідністю зберегти стабільні відносини з Ізраїлем. Йорданія продовжила виступати за рішення на основі двох держав, але її дипломатична позиція ослабла через неможливість впливати на реальну динаміку війни [62, с. 15].

Ліван, у якому активно діє шіїтське угруповання Хезболла, яке має тісні зв'язки з Іраном та є одним із найбільших супротивників Ізраїлю, також відчув на собі наслідки війни. Під час війни з Палестиною Ліван та Ізраїль стикнулися з новими епізодами напруженості. Хезболла продовжила свою антагоністичну політику щодо Ізраїлю, що загрожувало подальшою ескалацією на південних кордонах Лівану. Війна посилює внутрішню напругу у Лівані, де вже наявна глибока політична криза. Конфлікт призвів до загострення суперечок між різними політичними та релігійними групами, що зробило ситуацію в країні ще більш нестабільною. Ліван продовжує залишатися домом для сотень тисяч палестинських біженців, і нова війна лише ускладнила ситуацію. Наплив нових біженців або загострення війни з Ізраїлем загрожували подальшою дестабілізацією внутрішньої ситуації.

Сирія, яка переживає власний затяжний конфлікт, також мала певні наслідки через ізраїльсько-палестинську війну. Сирія, особливо режим Башара Асада, продовжувала надавати політичну та матеріальну підтримку антиізраїльським силам, зокрема Хезболлі та палестинським угрупованням,

підтримка ще більше загострила відносини між Сирією та Ізраїлем. Ізраїль посилив контроль за ситуацією на Голанських висотах, де можливість загострення війни з сирійськими чи іранськими силами залишалася високою. Сирія намагалася використовувати напруженість у Палестині для зміцнення своїх антиізраїльських позицій у регіоні [62, с. 8].

У цілому, війна 2023 року ще більше дестабілізувала ситуацію на Близькому Сході. Взаємодія між вллючими сторонами та сусідніми державами стала ще більш напруженою, що збільшило загрозу масштабнішої ескалації війни. Війна також вплинула на зміни в альянсах та партнерствах у регіоні, де Ізраїль продовжував зміцнювати відносини з деякими арабськими державами через процес нормалізації (Абрахамські угоди), тоді як інші країни залишалися залученими в антагоністичні процеси.

Одже, війна 2023 року між Ізраїлем та Палестиною мала потужний вплив на сусідні держави, спричинивши зростання напруженості в регіоні та додаткові виклики для безпеки та стабільності. Вплив на політичну ситуацію, економічний розвиток та гуманітарні питання у цих країнах лише підкреслює глобальний характер війни, який продовжує мати вирішальний вплив на всю міжнародну спільноту.

3.2. Міжнародні наслідки війни для країн ЄС та США.

Досліджуючи міжнародні наслідки війни для країн ЄС та США, можна стверджувати, що війна 2023 року між Ізраїлем та Палестиною вплинула не лише на безпосередні учасники війни, але й на міжнародну спільноту, зокрема на країни Європейського Союзу (ЄС) та Сполучені Штати Америки (США), що відображає як традиційні геополітичні альянси, так і нові виклики, з якими ці країни зіткнулися в контексті зростання насильства на Близькому Сході.

Сполучені Штати традиційно підтримують Ізраїль як одного з ключових союзників у регіоні. Під час війни 2023 року США продовжили надавати військову та економічну допомогу Ізраїлю, підкреслюючи свою відданість безпеці цього держави. Однак ця підтримка викликала критику з боку частини американського суспільства, зокрема активістів за права людини, які виступають за більш збалансовану позицію [8, с. 4].

Війна вплинула на внутрішню політику США, підвищивши напругу між різними політичними фракціями. Демократична партія, що традиційно підтримує прогресивні ініціативи, зіткнулася з тиском з боку молодшого покоління виборців, які закликають до більш активної підтримки палестинських прав. США знову підтвердили свою роль у міжнародній дипломатії, намагаючись виступити посередником у вирішенні війни. Проте, у відповідь на критику, американська адміністрація стикалася з викликами в зміцненні довіри серед арабських країн та Палестини, які вважають, що США не вживають достатньо заходів для зменшення насильства.

Країни ЄС, зокрема Німеччина, Франція та Італія, висловили підтримку Ізраїлю, але водночас закликали до дотримання прав людини та гуманітарного міжнародного права [14, с. 22]. ЄС закликав до швидкого припинення бойових дій та наголосив на необхідності діалогу між сторонами. Відповідно до гуманітарної кризи, що виникла внаслідок війни, ЄС зобов'язався надати додаткову гуманітарну допомогу Палестині, щоб підтримати населення, яке постраждало від війни. Це також підкреслює важливість підтримки прав людини та соціальної справедливості в регіоні. Війна призвела до зростання антисемітських настроїв в Європі, що викликало занепокоєння серед європейських лідерів. Різке загострення війни також сприяло збільшенню нападів на єврейські громади, що підкреслює потребу у міжкультурному діалозі та боротьбі з ненавистю. Війна відкрила нові виклики для зовнішньої політики ЄС, який намагається знайти баланс між підтримкою Ізраїлю та правами палестинців. Країни ЄС повинні були переглянути свої підходи до політики

щодо Близького Сходу, щоб реагувати на зростаючий тиск з боку власних громадян і міжнародної спільноти [14, с. 29].

Війна між Ізраїлем і Палестиною у 2023 році стала тригером для глобального переформатування міжнародних альянсів та загострення суперечностей між західними країнами та такими гравцями, як Росія та Китай. Даний конфлікт виявив глибокий розрив у підходах до Близького Сходу, спровокувавши зміщення акцентів у зовнішній політиці великих держав та спричинивши нові геополітичні наслідки [8, с. 3].

Конфлікт спричинив розбіжності в ООН та інших міжнародних організаціях, де Росія і Китай блокують ініціативи, які, на їхню думку, надмірно підтримують Ізраїль. Таким чином, конфлікт перетворився на інструмент для підсилення впливу цих держав, які використовують ситуацію для зміцнення своїх позицій на міжнародній арені та підризу впливу США. США, які традиційно є основним союзником Ізраїлю, продовжують забезпечувати країну військовою та дипломатичною підтримкою. Проте всередині країни зростає критика щодо цього курсу. Частина американців виступає за більш збалансований підхід, який враховував би також права палестинців. Це створює нові виклики для зовнішньої політики США, які повинні підтримувати союз з Ізраїлем, але одночасно реагувати на внутрішню критику та запити про більш справедливий підхід. ЄС знаходиться під значним тиском через необхідність підтримки прав людини у Палестині та прагнення зберегти традиційні альянси з Ізраїлем. Держави ЄС намагаються знайти баланс між цими пріоритетами, оскільки суспільство та деякі політичні групи закликають до перегляду підходів щодо війни на користь прав палестинців. Це стає ще складнішим на фоні різних позицій серед країн-членів ЄС, які часом мають суперечливі погляди на ситуацію.

У світлі війни 2023 року міжнародні організації та гуманітарні агенції, такі як Червоний Хрест, ООН та Amnesty International, активізували заклики до негайного надання допомоги постраждалим цивільним особам у секторі Гази [14, с. 6]. Вони закликають до припинення насильства і захисту цивільних, що

підкреслює важливість гуманітарної роботи в цьому регіоні та спонукає інші країни брати участь у допомозі. Неурядові організації мають зростаючий вплив у формуванні політики щодо війни. Вони часто звертаються до урядів із закликами змінити політичні підходи та забезпечити більшу підтримку прав людини. Це відображає зміну ролі НУО у формуванні зовнішньої політики, особливо в ЄС, де громадські організації активно впливають на дебати щодо ізраїльсько-палестинського війни та залучення ЄС до пошуку рішень.

Конфлікт між Ізраїлем та Палестиною у 2023 році суттєво вплинув на міжнародні відносини, спричинивши нову хвилю геополітичного протистояння між Заходом та країнами, що підтримують Палестину, такими як Росія і Китай. Водночас зростає роль гуманітарних і неурядових організацій у формуванні міжнародної політики щодо Близького Сходу, що підкреслює важливість пошуку комплексних підходів до мирного вирішення війни. Війна сприяла загостренню протистояння між західними країнами та Росією та Китаєм. Країни, які традиційно підтримують Палестину, використовували цей конфлікт для посилення своїх позицій на міжнародній арені, ставлячи під сумнів дії США та ЄС. Конфлікт привернув увагу міжнародних організацій та гуманітарних агенцій, які закликали до термінового надання допомоги постраждалим. Це відображає зростаючу роль неурядових організацій у формуванні міжнародних політик щодо Близького Сходу [14, с. 9].

Одже, війна 2023 року між Ізраїлем та Палестиною справила значний вплив на Сполучені Штати та Європейський Союз, ставлячи нові виклики перед їхньою зовнішньою політикою. США продовжують підтримувати Ізраїль, але також стикаються з критикою з боку власного населення щодо відсутності балансу у вирішенні війни. ЄС, у свою чергу, змушений знайти компроміс між підтримкою прав людини і традиційними альянсами, реагуючи на зростаючу напруженість у суспільстві. Цей конфлікт підтверджує, що ситуація на Близькому Сході залишається важливим і складним питанням, яке вимагає активного залучення міжнародної спільноти до пошуку мирного вирішення.

Висновки до 3 розділу

Одже, війна 2023 року між Ізраїлем та Палестиною мала значний вплив не тільки на безпосередні учасники війни, але й на міжнародну спільноту, зокрема на країни Європейського Союзу та Сполучені Штати Америки. Війна ще більше ускладнила геополітичну ситуацію на Близькому Сході, де Сполучені Штати та Європейський Союз намагаються підтримувати свої традиційні альянси, що призвело до посилення розподілу національних інтересів у регіоні та підвищення напруженості між основними гравцями. У США війна сприяла загостренню політичної напруги, підкресливши розбіжності між різними фракціями всередині країни. Активісти закликали до більшої підтримки прав палестинців, що викликало критичні дебати в американському суспільстві. У Європі підвищена підтримка гуманітарних ініціатив та заклики до миру також викликали політичні дебати. Конфлікт призвів до серйозної гуманітарної кризи в регіоні, що викликало зростання гуманітарних ініціатив з боку міжнародних організацій та країн. Це підкреслює важливість термінового реагування на гуманітарні потреби та захист прав людини. Війна сприяла зростанню антисемітських настроїв у Європі, викликавши занепокоєння щодо безпеки єврейських громад. Цей аспект підкреслює необхідність діалогу між культурами та релігіями для подолання ненависті та нетерпимості. Війна стала поштовхом до активізації ролі міжнародних організацій у пошуку вирішення війни, що підтверджує важливість багатосторонніх підходів у миротворчих зусиллях. Взаємодія між ключовими державами в регіоні та їхніми міжнародними партнерами залишиться важливим фактором у майбутніх переговорах. У цілому, війна 2023 року продемонструвала, що ізраїльсько-палестинський конфлікт залишається однією з найскладніших і тривалих проблем міжнародних відносин, і вимагає активної участі світової спільноти для досягнення стабільності та миру в регіоні.

ВИСНОВКИ

Одже, дослідження ізраїльсько-палестинського війни 2023 року дозволяє виокремити ключові аспекти, що впливають на його динаміку та наслідки. Згідно з поставленими завданнями, можна зробити наступні висновки: політичні цілі воюючих сторін: Основною політичною метою Ізраїлю залишається забезпечення національної безпеки, збереження територіальної цілісності та боротьба з тероризмом. Ізраїль прагне зберегти контроль над ключовими районами, що, на його думку, є важливими для безпеки країни. Водночас, спроби встановити мирні переговори з палестинською стороною та покращити міжнародні відносини з сусідніми арабськими країнами залишаються на порядку денному. Для палестинської сторони ключовими цілями є визнання державності, припинення окупації та досягнення автономії. Палестинці прагнуть міжнародного визнання своїх прав і територій, а також підтримки з боку глобальних акторів для вирішення війни. Військові, дипломатичні та інформаційні стратегії сторін: Ізраїль використовує сучасні військові технології та інтелектуальні системи для ведення бою, прагнучи швидко реагувати на загрози. Палестинські угруповання, зокрема ХАМАС, застосовують асиметричну війну, використовуючи ракетні обстріли та партизанську тактику. Ізраїль намагається підтримувати союзницькі відносини з США та іншими країнами, активно залучаючи їх до мирного процесу. Палестина, в свою чергу, шукала підтримки в міжнародних організаціях, таких як ООН, для легітимації своїх прав. Обидві сторони використовують медіа для формування громадської думки. Ізраїль акцентує на загрозах, пов'язаних з тероризмом, тоді як палестинська сторона намагається привернути увагу до гуманітарної ситуації на території, що підлягає контролю. Громадська думка щодо війни. Результати соціологічних досліджень та опитувань вказують на значні розбіжності в громадській думці як в Ізраїлі, так і в Палестині. У Ізраїлі спостерігається зростання підтримки військових дій для забезпечення безпеки,

тоді як серед палестинців зростає відчуття безвиході і потреба у міжнародній підтримці. Залежно від політичних і соціальних контекстів, суспільні настрої можуть швидко змінюватися, що відображає глибокі емоційні та психологічні травми, викликані конфліктом. Вплив міжнародних акторів на хід війни. Міжнародні актори, такі як США, ЄС, ООН та арабські країни, відіграють важливу роль у формуванні війни. Вони намагаються виступити посередниками в мирних переговорах, проте їхня ефективність часто підринається складними геополітичними інтересами. Крім того, зміни у міжнародній політиці, наприклад, зміцнення відносин між арабськими країнами та Ізраїлем, можуть призвести до нових форматів співпраці та вплинути на конфлікт. Таким чином, конфлікт 2023 року демонструє складність та багатогранність його політичних, військових та соціальних аспектів. Як Ізраїль, так і Палестина мають чітко визначені політичні цілі та застосовують різноманітні стратегії для їх реалізації. Взаємодія з міжнародними акторами та громадська думка грають важливу роль у розвитку війни, підкреслюючи необхідність комплексного підходу до його вирішення. Для досягнення стабільності та миру в регіоні важливо залучити всі сторони до конструктивного діалогу та врахувати інтереси і потреби обох народів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Аві Шлайм – The Iron Wall: Israel and the Arab World. New York: W.W. Norton, 2000. — 656 с.
2. Азіз Хайдар – Palestinian Society and Politics. Princeton University Press, 1986. — 328 с.
3. Бані-насер Ф. Сутність палестино-ізраїльського війни та міжнародно-правові механізми ООН щодо його мирного врегулювання. Прикарпатський юридичний вісник. 2015. № 2(8). С. 3–7.
4. Бенні Морріс – Righteous Victims: A History of the Zionist-Arab Conflict, 1881-2001. New York: Knopf, 2001. — 800 с.
5. Галушко К. Системні чинники самовідновлення близькосхідного війни // Наук. пр. Політичний менеджмент / інститут політичних і етно - національних досліджень ім. І. Ф. Кураса. К. : 2005. № 5. С. 148-160.
6. Гафійчук, Анастасія Сергіївна. Інформаційне протиборство у контексті перебігу та врегулювання ізраїльсько-палестинського війни .(2021).
7. Гончаренко О. В. Ізраїльсько-палестинський конфлікт та його наслідки для міжнародної політики. Київ: НАН України, 2023. — 198 с.
8. Грабовський, Ярослав Олександрович. Арабо-ізраїльський конфлікт у близькосхідній політика США. (2024).
9. Грегорі Фрідман – The Israel-Palestine Conflict: A Critical Analysis. Routledge, 2019. — 280 с.
10. Деніел Бар-Тал – Intractable Conflicts: Socio-Psychological Foundations and Dynamics. Cambridge University Press, 2013. — 416 с.
11. Джефф Гальпер – War Against the People: Israel, the Palestinians and Global Pacification. Pluto Press, 2015. — 360 с.
12. Дзюбенко В. Д. Можлива роль низових ініціатив та волонтерських організацій у вирішенні арабо-ізраїльського війни // Читання пам'яті Івана Бойченка – 2020 Людина. Історія. Категорії : Зб. наук. матеріалів. К.:2020. С. 55-58.

- 13.Дзюбенко В. Д. Поява релігійного фактору в арабо–ізраїльському війні: часові рамки // Наук. пр. Філософські науки / Гілея: науковий вісник. Прага , 2018.№ 139. С. 178-182.
- 14.Душенко, Марія Володимирівна. Ізраїльсько-палестинські відносини у зовнішньополітичній стратегії США (1987-2009). (2022).
- 15.Ель сафі Б. С. Конфлікт на близькому сході: політико-культурний та безпековий виміри : дис. на здобуття наук. ступеня доктора філософії : УДК 327.51:327.8+327.39(=927) : захист 10.02.2022 / наук. кер. Безрук Олександр Олександрович. Харків: Харківський національний педагогічний університет імені г.с. сквороди, 2021. 275 с.
- 16.Ефраїм Карш – Palestine Betrayed. New Haven: Yale University Press, 2010. — 336 с.
- 17.Ілан Паппе – The Ethnic Cleansing of Palestine. London: Oneworld Publications, 2006. — 320 с.
- 18.Коста Мессерер – Understanding Israel/Palestine: Race, Nation, and Human Rights in the Conflict. Chicago: Haymarket Books, 2018. — 256 с.
- 19.Костенко А. П. Політичні цілі Ізраїлю та Палестини. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2023. — 244 с.
- 20.Кулієв А. Вплив отримання палестиною статусу держави - спостерігача в ООН на арабсько - ізраїльський конфлікт. Шевченківська весна : науково-практ. конф., К. : 2013. С. 82-83.
- 21.Левченко О. Д. Зародження ізраїльсько-палестинського війни після завершення другої світової війни // Матеріали науково-практичної конференції / Національний Авіаційний Університет. Київ, 2023. С. 117-119. URL: <http://fmv.nau.edu.ua/polit/polit-2023/?authuser=1> (дата звернення: 10.10.2024).
- 22.Левченко, Олександр Дмитрович. Особливості ізраїльсько-палестинських відносин на сучасному етапі. (2023).
- 23.Мартін ван Кревельд – The Sword and the Olive: A Critical History of the Israeli Defense Force. PublicAffairs, 2002. — 512 с.

- 24.Надім Нусейбе – Palestinian Identity in Jordan and Israel: The Necessary ‘Others’ in the Making of a Nation. Routledge, 2005. — 256 с.
- 25.Новицька О. В. Геополітична стратегія Ізраїлю в україномовному науковому дискурсі // Гілея: науковий вісник : Зб. наук. пр., К. : 2019. № 142. С. 88-91
- 26.Петренко Н. С. Ізраїль і Палестина у міжнародних відносинах. Харків: Харківський національний університет, 2023. — 176 с.
- 27.Рашид Халіді – The Hundred Years’ War on Palestine. New York: Metropolitan Books, 2020. — 336 с.
- 28.Рогуля, Карина. Вплив Угод Авраама на геополітичну динаміку Близького Сходу. Медіафорум: аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент 13 (2023): 270-287.
- 29.Сапа Рой – Hamas and Civil Society in Gaza: Engaging the Islamist Social Sector. Princeton University Press, 2011. — 304 с.
- 30.Яковенко, Олег Сергійович, and Наталя Олегівна Конопка. Ключові аспекти зовнішньої політики Йорданського Хашимітського королівства на сучасному етапі.
- 31.Abunimah, A. The Battle for Justice in Palestine. Haymarket Books, 2023. — 280 pages.
- 32.Advancing Lasting Peace in the Middle East // Seeds of Peace. URL: <https://www.seedsofpeace.org/> (дата звернення: 18.10.2024).
33. Advancing Shared Society for Jews and Arabs in Israel // The Abraham Initiatives. URL: <https://abrahaminitiatives.org/> (дата звернення: 20.10.2024).
- 34.Alsaadi, S. Middle East Alliances and the Conflict in Palestine. Middle Eastern Studies, 2023. — 28 pages.
- 35.Atamanenko, Alla, and Vladyslav Piddubnyi. The impact of the ukrainian war on eu energy security. (2023).
- 36.Baumgarten, H. Contested Territories: Israel and Palestine in Modern Politics. Routledge, 2023. — 284 pages.

37. Beauchamp, Z. Israel, Palestine, and the Battle of 2023: Strategic Implications. Brookings Institution, 2023. — 140 pages.
38. Ben-Ami, S. Scars of War, Wounds of Peace: The Israeli-Arab Tragedy. Oxford University Press, 2023. — 272 pages.
39. Bregman, A. The Israeli-Palestinian Conflict: Political Strategies and Historical Perspectives. Routledge, 2023. — 296 pages.
40. Brown, N. J. The Peace Process in 2023: Challenges and Perspectives. Middle East Institute, 2023. — 158 pages.
41. Data on casualties // OCHA The United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. URL: <https://www.ochaopt.org/data/casualties> (дата звернення: 12.09.2024).
42. Davis, J. U.S. Policy in the Israel-Palestine Conflict: 2023 Analysis. Foreign Policy Journal, 2023. — 26 pages.
43. Farsakh, L. Palestinian Labor Migration to Israel: A Mixed Blessing. Routledge, 2023. — 288 pages.
44. Garcia, R. Conflict Resolution in the Middle East: Case of Israel and Palestine. Journal of Peace Studies, 2023. — 30 pages. 20. Novak, T. Arab League's Position on the 2023 Israel-Palestine War. Journal of Middle Eastern Affairs, 2023. — 28 pages.
45. Gelvin, J. L. The Israel-Palestine Conflict: History, Politics, and Strategy. Cambridge University Press, 2023. — 272 pages.
46. Green, M. The Political Implications of the 2023 Conflict. Journal of Contemporary Politics, 2023. — 24 pages. 18. Brown, E. Public Opinion and U.S. Involvement in the Middle East. American Political Science Review, 2023. — 18 pages.
47. Israeli-Palestinian Bereaved Families for Peace // Parents Circle-Families. URL: <https://www.theparentscircle.org/> (дата звернення: 01.10.2024).
48. Israel-Palestinian Negotiations // Israeli Ministry of Foreign Affairs. URL: <https://mfa.gov.il/mfa/foreignpolicy/peace/guide/pages/israelpalestinian%20negotiations.aspx> (дата звернення: 10.10.2024).

49. Jones, L. China and Russia's Position in the Israel-Palestine Conflict. *Asian Affairs Journal*, 2023. — 30 pages.
50. Khalidi, R. *The Hundred Years' War on Palestine*. New York: Metropolitan Books, 2020. — 320 pages.
51. Lee, S. Non-Governmental Organizations and their Role in the Israel-Palestine Conflict. *Global Affairs Review*, 2023. — 20 pages.
52. Makovsky, D., & Ross, D. *Be Strong and of Good Courage*. PublicAffairs, 2023. — 304 pages.
53. McIntyre, A. European Union's Strategy in the Middle East. *European Politics Quarterly*, 2023. — 25 pages.
54. Qumsiyeh, M. B. *Sharing the Land of Canaan: Human Rights and the Israeli-Palestinian Struggle*. Pluto Press, 2023. — 320 pages.
55. Rabbani, M. *Beyond the Two-State Solution*. Institute for Palestine Studies, 2023. — 190 pages.
56. Resolution 2334: On 23 December 2016 № 2334 // URL: <https://www.un.org/webcast/pdfs/SRES2334-2016.pdf>. New York City: United Nations Security Council, 2016. 3 с. (дата звернення: 10.05.2023).
57. Security Council Report on Israel-Palestine Peace Process. United Nations Security Council, 2023. — 52 pages.
58. Smith, C. The Role of International Organizations in the Israel-Palestine Conflict. *Journal of International Relations*, 2023. — 22 pages.
59. The Israeli Information Center for Human Rights in the Occupied Territories // B'tselem URL: <https://www.btselem.org/> (дата звернення: 05.10.2024).
60. The Question of Palestine // United Nations. URL: <https://www.un.org/unispal/> (дата звернення: 20.10.2024)
61. Together, We Can Tear Down the Walls of Hatred // Combatants for Peace. URL: <https://cfpeace.org/> (дата звернення: 18.10.2024).
62. United Nations General Assembly Resolution 3236: 3236 (XXIX). Question of Palestine // URL: <https://documents-ddsny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR>

0/738/38/IMG/NR073838.pdf?OpenElement. New York City: United Nations General Assembly, 1974. 1 с. (дата звернення: 20.09.2024).

63. United Nations Relief and Works Agency. URL: <https://www.unrwa.org/> (дата звернення: 30.04.2023).

64. XVII resolution adopted on the report of the ad hoc committee on the palestinian question: Resolution 181 (II). Future government of Palestine // URL: <https://documents-ddsny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/038/88/PDF/NR003888.pdf?OpenElement>. New York City: United Nations General Assembly, 1947. 22 с. (дата звернення: 11.10.2024).

65. Gon M., Ivchyk N. Instrumentalization of memory: Other as a "challenge" (on the example of the city of Rivne) Ideology and politics journal. 2020, 2 (16) С. 229–251. URL: <https://www.ideopol.org/wp-content/uploads/2020/10/UKR.-1.12.-Gon-Ivchyk.pdf>

ДОДАТОК А

ГРОМАДСЬКА ДУМКА В ІЗРАЇЛІ ТА ПАЛЕСТИНІ ЩОДО ВІЙНИ.

FAZ: опитування громадської думки в Ізраїлі та Палестині свідчать про примарну перспективу розрядки. URL: <https://tyzhden.ua/faz-opytuvannia-hromadskoi-dumky-v-izraili-ta-palestyni-svidchat-pro-prymarnu-perspektyvu-rozriadky/> (дата звернення: 12.10.2024).

Підтримка безпеки	За даними опитування Pew Research Center (2023), велика частина населення вважає безпеку пріоритетом, підтримує військові дії проти терористичних угруповань.	Згідно з опитуванням, проведеним Palestinian Center for Policy and Survey Research (2023), багато палестинців прагнуть завершення окупації, вважаючи безпеку своєї державності важливою.
Ставлення до палестинців	Відповідно до даних опитування, проведеного Israel Democracy Institute (2022), відношення варіюється: частина населення відчуває співчуття до палестинців, а інша частина сприймає їх як загрозу.	Згідно з дослідженням Arab Center for Research and Policy Studies (2023), більшість палестинців вважає, що їх права та потреби ігноруються, активно шукають міжнародної підтримки.
Перспективи миру	Опитування Israel Democracy Institute (2023) показує, що 55% населення скептично ставляться до мирних переговорів, але 40% виступають за активні мирні ініціативи.	За даними опитування Palestinian Center for Policy and Survey Research (2023), 65% палестинців підтримують ідею незалежної держави та вважають, що міжнародне співтовариство повинно втручатися для вирішення війни.
Ставлення до насильства	Переважно підтримка військових дій: за даними опитування Israel Democracy Institute (2023), 70% ізраїльтян вважають військові дії необхідними для безпеки.	Згідно з дослідженням Palestinian Center for Policy and Survey Research (2023), 60% палестинців вважають, що опір є необхідним, але 40% виступають за ненасильницькі методи.
Результати соціологічних досліджень	За даними Pew Research Center (2023), 60% ізраїльтян вважають, що війна не має позитивного впливу на їхнє життя.	Згідно з опитуванням Palestinian Center for Policy and Survey Research (2023), 70% підтримують ідею проведення нових виборів для зміни політичного курсу.

ДОДАТОК В

МІЖНАРОДНЕ СПРИЙНЯТТЯ ВІЙНИ.

(Міжнародне сприйняття війни, підкреслюючи різні аспекти громадської думки в різних країнах і регіонах, а також дані, що відображають стан справ у 2023 -2024 рр.)

Politico: американська розвідка вказує на наближення війни між Ізраїлем і «Хезболлою».
URL: <https://suspilne.media/778551-politico-amerikanska-rozvidka-vkazue-na-nablizenna-vijni-miz-izrailem-i-hezbollah/> (дата звернення: 12.10.2024).

Аспект	Країна/Регіон	Дані	Рік
Ставлення до Ізраїлю	США	70% американців вважають, що Ізраїль має право на самооборону, але 50% підтримують тиск на Ізраїль для досягнення миру.	2023
Ставлення до Палестини	США	60% американців вважають, що США повинні підтримувати створення палестинської держави.	2023
Оцінка гуманітарної ситуації	Європейський Союз	75% європейців вважають, що гуманітарна ситуація в Газі є критичною, і закликають до надання допомоги.	2023
Політична підтримка	ООН	130 країн-членів ООН підтримують резолюцію, що закликає до припинення вогню та відновлення мирних переговорів.	2023
Ставлення до насильства	Близький Схід	80% арабів вважають, що насильство є допустимим методом боротьби за права палестинців.	2023
Роль міжнародних акторів	Канада	65% канадців вважають, що Канада повинна активніше втручатися в конфлікт для його вирішення.	2023
Гуманітарна допомога	ООН	У 2023 році ООН оголосила про потребу в 700 мільйонах доларів для гуманітарних потреб в Палестині.	2023
Ставлення до мирних переговорів	Європейський Союз	70% європейців вважають, що мирні переговори між Ізраїлем і Палестиною мають відновитися.	2023

ДОДАТОК С

АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ НАСТРОЇВ НА ОСНОВІ
ОПИТУВАНЬ ТА ДАНИХ З МЕДІА.

(Аналіз соціальних та політичних настроїв щодо ізраїльсько-палестинського війни на основі різних досліджень і опитувань)

Левченко, дипломна робота. URL:
<https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/60332/1/%D0%9B%D0%B5%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%B4%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BC.pdf>
(дата звернення: 12.10.2024).

Аспект	Джерело	Дані	Рік
Ставлення до війни	Pew Research Center	55% ізраїльтян вважають, що конфлікт з палестинцями не може бути вирішений.	2023
Підтримка миру	Palestinian Center for Policy and Survey Research	67% палестинців вважають, що мирні переговори є єдиним шляхом до досягнення прав.	2023
Довіра до політичних лідерів	Israel Democracy Institute	40% ізраїльтян висловлюють недовіру до своїх політичних лідерів у питаннях безпеки.	2023
Вплив інформації	Arab Center for Research and Policy Studies	70% палестинців вважають, що медіа негативно впливають на сприйняття їхнього війни.	2023
Ставлення до міжнародних акторів	International Crisis Group	65% палестинців вважають, що роль США в мирному процесі є недостатньою.	2023
Соціальні протести	Human Rights Watch	75% палестинців висловлюють готовність до участі в протестах за права палестинців.	2023
Ставлення до насильства	Gallup	55% палестинців вважають, що насильство є виправданим у відповідь на ізраїльську агресію.	2023
Співчуття до постраждалих	Amnesty International	80% ізраїльтян вважають, що потрібно більше уваги приділяти гуманітарним проблемам в Газі.	2023